

SZÍNHÁZ

A MAGYAR SZÍNHÁZI TÁRSASÁG FOLYÓIRATA

DRÁMAMELLÉKLET 2010. JANUÁR

Szálinger Balázs OIDIPUSZ GYERMEKEI

Valló Péter alapötletéből

AISZKHÜLOSZ, EURIPIDÉSZ, SZOPHOKLÉSZ MŰVEI NYOMÁN

FÉRFI
NŐ
LÁNY
ŐR/SZOMSZÉD
IOKASZTÉ
POLÜNEIKÉSZ
ETEOKLÉSZ

HÍRNÖK
TEIRESZIASZ
ANTIGONÉ
ISZMÉNÉ
KREÓN
OIDIPUSZ
HAIMÓN

I. FELVONÁS

I. jelenet

Helyszín: családi otthon
Nő, Férfi, Lány

LÁNY (*magolja a leckét*)
Sok van, mi csodálatos,
De az embernél, de az embernél,
De az ember, az ember...
Az embernél nincs semmi csodálatosabb.
Ő az, ki...
NŐ (*ablaknál*)
Ó, istenem, te Zeusz,
Tartsd távol a tüzet az otthonunktól,
Ami Thébában lobbanni készül.
FÉRFI
Nem lobban itt semmi.
Izzik a por, kénköszagú az egész,
Igen-igen, de unalmas semmi.
Sosincs itt semmi, csak izgulni szeretünk.
Mindig ez a most majd lesz valami.
Az egész életünk ezzel telik.
De ne félj: gyávák ezek,
Nagyon egyfajtajúak itt mind.
NŐ
Hát nem látod?
Egyiknek sem elég a kevés,
De az egyenlő sem.
FÉRFI
Nem az a kérdés, hogy lesz-e valami,
Az meg főleg nem, kinek mi elég,
Hanem hogy mi hajtja egybe a rosszat a jóval,
Legjobbakat a legrosszabbakkal.
Én ezt nem értem.
Bárki, aki a kórus ellen hangol,
Azt mondja, rossz, vagy azt mondja, jobbat:
Mind a meglévőt ismeri,

Annak a foglya.
Nincs itt vélemény, ez a véleményem.
LÁNY
Közös az anyjuk, két fiú, akikben
Egy anya vére folyik, vagy
Nem jól mondom?
NŐ
Micsoda nő ez, akinek a fiai egymásnak esnek,
Nem tisztelve semmit magukon kívül!
Hát normálisak ők?
Micsoda nő az ilyen? Anya ez?
Legnyomorultabb ő, vagy a legrosszabb anya ő?
És ez még csak kettő,
Mert aki ezeket nemzette,
A legelső, az Oidipusz nevű,
Az is a saját fia volt!
Ej, magasan élnek ők,
Sose értjük a dolgaikat!
FÉRFI
A két kölyök meg: két nagy maflás,
Aztán hazamennek.
Ugyan, ezek csak pöckölgetik a jóslatot, hiszen
Tudják, hogy képes beteljesedni.
Mért kéne minden rémes időben
Féltenem a saját házamat?
Az az ő dolguk – az meg a miénk...
NŐ
De hát mit akarnak tőlünk?
FÉRFI
Semmit, mondom. Hagyd már ezt abba.
ETEOKLÉSZ (*tévéből*)
Polgárok, az időkhöz illően szóljon az,
Ki ügyünk öre, városunk fedélzetén
Kormányoz – álom ne szálljon pilláira...
FÉRFI (*kikapcsolja a tévét*)
Nem kell nézni őket, nézni éjjel és nappal,
Hagyjuk békén egymást, de akkor teljesen.
IOKASZTÉ (*be*)
Iokaszté vagyok, egyszerű királyné,

Laiosz hitvese voltam, és az ágyam
Terméketlenül állt a nagyszobában,
Meddő harcok harctereként.

A férjem

Ezt elunta, fiút akart, akárhogy,
És hajszolta a nagynevű Apollónt,
Mondjon biztosat, elfogadja ügyis.
Mint kivert kutya, félszeg és erőtlen
Férfi tért haza. Mert a jóslat így szólt:
„Nem, Laiosz, ne akarj fiút, ne hintsed
Magyaid ellenemre – és ha mégis
Utódod lesz: utódod öl meg, és a
Családod sokasodva szenvedést
Sokasít. Ne legyen neked családod:
Átok tartja csak egybe, és a könnyek.”
Vigasztaltam az emberem, borokkal
Szolgáltam ki, s a bor szavára mindjárt
Elfelelte az istenek parancsát:
Legyúrt, rám nehezült, s vigasztalódtunk
Együtt, mintha a bűnt magát akarnánk
Gyógyszerétül a szörnyű tisztaságnak.
Ő nemzette fiunkat, én kihordtam,
S még pólyásan a pásztoroknak adtuk,
Hagyják el valahol, s ahol lerakják,
Oda már sose menjenek, kívántuk.

NŐ

Egyszerű anya, egyszerű királyné...

FÉRFI

Komoly nő ez, a háború nagyanyja.

NŐ

Nem lehet abból baj, ha meglátják

Nálunk?

FÉRFI

Nekem is eszembe jutott.

NŐ

Akkor?

FÉRFI

Nem árt ez senkinek. Csak nézd meg.

IOKASZTÉ

A szomszéd Polübosz király viháncos

Kis csikósai rátaláltak, és a

Sóvárgó feleség kezébe tették,

Aki rég gyereket kívánt, s a vaksi

Urának bemutatva mint sajátot.

Az én kisfiamat!

NŐ

Na szép.

IOKASZTÉ

Királyfi

Lett idegenben is – ó, legyen átkozott a
Fátum!

Polübosz fiaként tanult fegyelmet

És királyi modort – s mikor megindult

Borostája, titokban elvetődött

Jóslatért, s ugyanazt a szörnyű átkot

Kellett hallania. S mivel szegényem

Apjának Polüboszt tudta, útra kelt, sőt

Menekült, nehogy egy napon megölje.

Laioszom pedig éppen akkor indult

Vissza Apollónhoz, hogy a rég kitett fiunkról

Halljon híreket. Összefutottak, és a

Jóslat éle először ért a húshoz.

Holmi közlekedési, józan ésszel

Kezelhető vita gyúlt a szűkös úton,

S mit szépítssem, az én fiam megölte

Az apját, a királyt, a férjemet. De nem volt

Mentes Théba se szörnyűségtől: egy Szfinx

Ült föléje, fojtogatta a várost.

NŐ

Milyen idő volt!

FÉRFI

Micsoda idő volt!

Théba helyén már-már egy füstös

Fekete foltot láttunk az álmainkban!

LÁNY

Jaj, hát ti erre

Emlékeztek? Éltetek akkor?

NŐ

Nagyon is éltünk, mást se tehattünk.

Emlékszel arra...? *(Kacsint a Férfirre, valami közös élményre utal)*

FÉRFI

Emlékszem, ezerszer meg is bántam.

IOKASZTÉ

Testvérem, Kreón úgy határozott, hogy

Aki megfejtí a Szfinx nehéz találos

Kérdését, megkapja az ágyamat jutalmul.

Na és persze hogy Oidipusz talált rá

Választ, éles eszű fiam – s a Szfinxet,

Aki elgyöngült, hogy a titka nem titok már:

Megölte, s okosan tartotta a markát.

Így lett, így a gyalázat: a trónra

Ült, s ágyamba feküdt. A gyermekemnek,

Akiről az álmaimban se hittem volna, hogy az:

Két további fiút szültem: Eteoklészt...

LÁNY *(a tankönyvben mutatja)*

A hőst!

IOKASZTÉ

...és Polüneikészt...

LÁNY

...a bajnokot!

IOKASZTÉ

És két lányt is adott nekünk a végzet:

Iszménét...

LÁNY

...aki harmatos virághoz

Hasonló...

IOKASZTÉ

És Antigonét...

LÁNY

...makacs és világló

Elmējút.

IOKASZTÉ

S amikor megtudta uram-fiam,

Hogy szégyellni való a ház alapja,

Bűnre épül a vár, amit hitével,

Szorgalmával, alázatával épít:

(Szörnyűség!) a saját szemét kiszúrta,

Két fiunk pedig őt magát bezárta

Súlyos zárú szobába, mintha nem más,

Apjuk volna a szégyen önmagában.

Oidipusz dühösen hatalmas átkot

Mondott rájuk: a két fiú az egymás

Kardvasába essen, s haljanak egymás

Kezétől.

NŐ

Magas ég, de szörnyű átok!

IOKASZTÉ

Okos két fiam erre összeállt egy

Alku fénye alatt, hogy így cselezzék

Ki apjuk szavait: megállapodtak,

Hogy váltott uralom legyen megoldás,

Egy évig csak az egyikük maradjon

Itt, Thébában, a másik addig elmegy,

Aztán váltnak.

És Eteoklész ült elsőre a trónra

Mint idősebb, és Polüneikész ment

Messze, hogy ott idejét kívárja.

FÉRFI

A józan ész, a józan ész, így

Kellene ezt csinálni. Én mondom, az

Mindent megoldana. Csak hát ugye...

IOKASZTÉ

És jaj, jaj, Eteoklész,

Rossz fiú, rossz fiú, megszorítottam,

Hát túl jól érezte magát királyként,

Elkényelmesedett a büszke trónon,

És Polüneikészt száműzte, de végleg.

Kisebbik fiam elmenekült egészen Argosz

Városáig, az argosziak között toborzott

Sereget, vagyonát a zsoldosokra

Pazarolta, hogy újra Théba földjét

Érje, de mint vezér – de mint a város...

LÁNY
Ellensége...
NŐ
...a nép félelme. Nagy isten!
IOKASZTÉ (*magyarázkodó*)
Igen, ezt látjátok, hogyha kinéztek.
Az én két fiam áll szemben egymás
Seregeivel, és Théba köhög a gyűlöletüktől.
FÉRFI
Köszönjük szépen, erre volt éppen
Szükségünk.
IOKASZTÉ
Jó, hát én...
Én kértem fiamat, mielőtt fegyver
Ropogása előzne meg nyugalmas
Beszédet, *idejőjjön*, és tegyünk még
Egy kísérletet, itt lesz majd Eteoklész,
Testvér szól testvérhez, a bajt elűzik.
NŐ Itt!
FÉRFI Ide, mért? Nem elég, hogy itt a tévél...
ÓR/SZOMSZÉD (*kedélyesen érkezik, két sörrel*)
Tiszteességes, nem szokványos
Napot kívánok itt mindenkinek, megjöttem!
IOKASZTÉ (*rimánkodva*)
Ó, Zeusz, te tapassz fülükre fátylat,
Vedd el érveik éleit, ne sértse
Őket semmi, amit kimond a másik!
Legyen béke a két fiam között, segíts meg,
De fáradt vagyok én, Zeusz, de fáradt!
ÓR/ SZOMSZÉD
De hát ő...
FÉRFI Nyugalom, szomszéd, nyugalom.
NŐ
Mennyi a baj ott fönt ezeknél,
És mennyi bajt okoz ez lent, nekünk.
Semmi sem véd meg minket.
LÁNY
Férfiak vonulnak lent összevissza,
Egyszerre van zaj és halotti csönd.
NŐ
A város is elveszik,
Nemcsak a két király.
FÉRFI
Az átkokhoz idomult a sors,
És a nyomorultak fölött úgy vonul át,
Mint egy vihar. De túlélhetjük,
Csak ne nézzünk a magas égre.
Én a magam módján hadd féltsem
Azt a keveset, amim van.
ÓR/ SZOMSZÉD
Hát akkor félt, amit jólesik, nem ezen
Fogunk összeveszni. Egészség!

2. jelenet

Jön Polüneikész, a nappaliban Nő, Férfi, Lány, Ór/Szomszéd

POLÜNEIKÉSZ
Az örökön gond nélkül átjutottam,
Nyílt a kapu, Théba beengedett.
Örülhetnék, de most ez is gyanús,
Minden túl egyszerű.
Bárcsak ne látnám, milyen undorító
Gyanakodni ott, ahol születtem!
Itt biztonságosnak tűnik, van valami
Barátságos fény, otthon-szagú
A levegő. (*A karhoz fordul*)
Hallotok, emberek?
FÉRFI
Itt mi kérdezzük,
Fiacskám. Mit dolgoz van minálunk?
Ilyen időkben minden idegen
Itthoninak tűnik, és minden földink árulónak.
Ugye te...?
POLÜNEIKÉSZ
Oidipusz az apám, aki Laiosz fia,

Anyám Iokaszté, és az én nevem
Polüneikész, így ismernek itt.
LÁNY
Akkor én ismerem! Nahát, de régen
Elmentél innen!
IOKASZTÉ
Ó, fiam! Gyere, és örülj anyádnak,
Úgy, ahogy én örülök neked, fiamnak.
Vártam, hogy hazajöjj, ölelj, de mintha
El se mentél volna, de mondd, ugye így volt:
Mondd, ugye játszani ment le az egyik
Rossz fiam, épp csak a térre, anélkül,
Hogy szólt volna, na mondd, ugye így volt,
Így, ugye?! Rossz fiú, rossz fiú voltál!
Nem, nem voltak ezek sem hónapok, és nem
Voltak évek, ez egy félóra talán, ugye nem több,
Úgy aggódtam. És most ígérd meg,
Nem mész többet a térre...
Azt mondták, más város falain belül találtál
Párt, akitől fiad is született, unokám,
Idegen rokonok becézik egy idegen
Város falain belül. Ugye ezt elviselnem
Nem volt hasztalan, ugye béke lesz, és te
Itt maradsz gyönyörű fiamnak?
Mért érzem, hogy az átok összes
Kardvasa, minden túhegye, mind felém áll?
Ugye lesz értelme az eddigi
Szenvedésnek?
NŐ
Nagy dolog ám a fiú az anyának!
ÓR/ SZOMSZÉD
Lányos házban furcsa mondat ez.
Honnan tudja, hogy milyen egy fiú?
NŐ
Hallgasson, maga meg honnan tudja,
Mi az a gyerek?
POLÜNEIKÉSZ
Majd kiderül, rosszul tettem-e, hogy hazajöttem,
Ádáz férfiakat látok, a gyerekkoromból
Ismerősek az arcok – de mind idegen
A tekintet. Eskü kötött, a szívemnek
Kedves volt a hívásod – és hiába tagadja
Majd akárki (mert tagadni fogják), hazámat
Szolgálom, amíg élek, és ez a harmadik érv:
A hazám most bajba került.
FÉRFI
Finoman, finoman.
ÓR/SZOMSZÉD
De hát mért finoman, kérdezem én,
Ha egyszer...
NŐ
Hallgasson.
POLÜNEIKÉSZ
És most itt vagyok, itt – hogy a testvérharcot
Bármilyen áron is, de lezárjam.
IOKASZTÉ
Okos, nagy fiú.
POLÜNEIKÉSZ
A saját módszeremmel.
IOKASZTÉ
Békíteni hívtalak.
POLÜNEIKÉSZ
Ó, igen, az lesz, béke lesz,
De ehhez én vagyok elég: te kevés vagy.
Nincsen esélyed az átkot félresöpörni.
ÓR/ SZOMSZÉD
Az átok, az átok. Ha egyszer megvan,
Szeret lenni, nagyon-nagyon szeret.
IOKASZTÉ
Egy isten matat érdes ujjal a gyöngé családon,
Arra tanít, hogy túrni kell... Van ezernyi
Kérdésem, föltenném őket, mégis
Félek, a fájdalom szaporítom.
POLÜNEIKÉSZ
Kérdezz, kérdezz bátran, egy örömem van:
Hogyha anyámnak megfélelek.

IOKASZTÉ
 Nagy csapás a szülőházától távol
 Élni, fiam?
 POLÜNEIKÉSZ Sose volt nagyobb csapás.
 IOKASZTÉ
 S még egyedül voltál, áruld el, hogy miből éltél.
 POLÜNEIKÉSZ
 Néha a nélkülözés volt több a kenyérnél.
 IOKASZTÉ
 Legalább nászod a boldogság szigete?
 POLÜNEIKÉSZ
 Nem rossz, nem jó: házasság. Elvagyok vele.
 IOKASZTÉ
 És ez a hadsereg? Úgy hallom, pénzért követett ide.
 POLÜNEIKÉSZ
 Nézd, anyám, ez mindegy. Hívtam, jöttek utánam.
 De hogy értsd, amiért jöttek, az: a zsákmány,
 Mert nincs a kincsnél nagyobb húzóerő,
 Emberek ők is. Nekem te vagy a kincs,
 De nekik más, jó, ha tudod.
 IOKASZTÉ
 Jaj, fiam, hát zsoldosokat hozol...?
 ÓR/SZOMSZÉD
 Eteoklész jön!
 Dacosan, és látszik rajta, hogy úgy jön,
 Hogy nincs elszántabb
 És kíváncsibb ember a földön,
 Mindenre készen áll,
 A békére is, hogyha kell.
 FÉRFI
 Szólok, mert beleszólhatok, Iokaszté:
 Nincs anya most, nincs fájdalom, itt nem
 Kell, hogy megsajnáljanak, itt most
 Szavak, szavak döntenek, s neked valami
 Olyat kell mondanod, amitől a fiúk
 Lenyugodnak.

3. jelenet

Jön Eteoklész, a színen Iokaszté, Polüneikész, Férfi, Nő, Lány, Ór/Szomszéd

ETEOKLÉSZ
 Jól van, anyám, itt vagyok, itt vagyok.
 Mit kell tennem? Meglesz a kedvéért.
 De csak a kedvéért. És semmi több.
 ÓR/SZOMSZÉD
 Zsivány ez a fiú, hoz is, meg nem is.
 FÉRFI
 Ismerem én ezt a fiút: igazi király.
 ETEOKLÉSZ
 Mint egy erős járművet a fojtott motor,
 Úgy hajt már a kötelességtudat.
 Csapataimat rendeztem sorokba
 Éppen, töprengtem a hadtesteken,
 Lett volna még dolgom – mégis bejöttem
 Hozzád, mert te, az anyám, így akartad.
 S úgy akartad, hogy védelmed alatt
 Beléphessen az ellenség vezére
 A körülvelt és fenyegetett város
 Kapuján. Ez azt jelenti, hogy nemcsak
 Szófogadó fiú jött velem most a házba,
 De biztos ór: megvédem a királynét...
 Az ellenségtől.
 IOKASZTÉ
 Megállj, fiam. Számolj hármat, csak úgy szólj
 Bármit: ez az ellenség a testvéred.
 Polüneikész, te beszélsz. Azt mondtad,
 Megbántva jöttél haza. Jó, kitörlőd
 Ezt a fejedből, és próbálj beszélni
 Nélküle, menni fog?
 POLÜNEIKÉSZ
 Nem kell erőlködni, mert az igazság
 Nem erőlködik.
 FÉRFI
 Lehet, hogy ezt a szót kéne most

Kerülni?
 ÓR/SZOMSZÉD
 Nyakunkon a háború,
 Ez általában azt jelenti, hogy
 A könyökünkön jön ki az igazság.
 POLÜNEIKÉSZ
 Az igazság annyi csak, hogy a házat,
 Apám házat óvtam az alkuval,
 Amit Eteoklészsal én kötöttem
 Mint egyenrangú fél és aktív résztvevő.
 Hogy az átkot elkerüljük, egy évre
 Neki adtam át a jogart, de úgy ám,
 Hogy egy év után én veszem a kezembe.
 ETEOKLÉSZ
 Nekem *adtad át*? Mintha a tiéd...
 IOKASZTÉ
 Fiam...!
 POLÜNEIKÉSZ
 Nem egyedül kötöttem meg az alkut.
 Akárcsak én, esküt tett ő is.
 És szavamra, nem lesz itt háború,
 Nem lesz rablás, ha nem leszek
 Magam is kirabolva. És anyám,
 Úgy mondtam ezt, nem daccal, nem kölyökként,
 Nem erőből, nem megszokásból,
 Nem rákészülvé, nem ötletszerűen,
 Hanem csak úgy, mint kinek a zsebében
 Az ő esküje lapul összehajtvá.
 Ha kinyitom, tanúm az összes isten,
 És embert se tudok, aki ne látná
 Be, kinek van az ügyben igaza.
 ÓR/ SZOMSZÉD
 Most mit mondjak? Jól beszél. Én ezekhez
 Semmit se tudnék hozzátenni.
 FÉRFI
 Ne is tegyél semmit, elég baj az
 Nekünk, hogy jól beszél.
 ETEOKLÉSZ
 Hááát...
 Igazad az még volna, öcskös, de félek...
 IOKASZTÉ
 Parancsolom, kezd máshogy, Eteoklész.
 ETEOKLÉSZ
 Jó. Ha mindenki éppen ugyanazt
 Gondolná jónak, bölcsnek vagy erénynek,
 Vita se lenne, sem történelem.
 És én most azt mondom, anyám, akármit
 Megteszek, röpdösök az égbolttól
 Az alvilág mélyéig, hogyha kell,
 De a hatalmat én át nem adom.
 IOKASZTÉ
 Ki butaságot mond, könyörgöm, mondja félve.
 ETEOKLÉSZ
 S ha átadnám, sem az ő két kezébe.
 Ez a fiú: al-kal-mat-lan.
 POLÜNEIKÉSZ
 Ugyan mért?
 Kipróbált már a hatalom?
 ETEOKLÉSZ
 Hát persze,
 Hogyne próbált volna ki.
 POLÜNEIKÉSZ
 És mikor?
 ETEOKLÉSZ
 Gondolkodj. A hatalomról: lemondtál.
 POLÜNEIKÉSZ
 Egy időre. A békéért.
 ETEOKLÉSZ
 Igen, akármi
 Kedvéért, a béke, a háború, a termés,
 A megszokás, a gyávaság kedvéért,
 Hogy kifutkozd magad, vagy hogy erőt gyűjts,
 Hogy rákészülj, hogy rátanulj, vagy az
 Édesanyád két szép szeméért...
 IOKASZTÉ
 Fiam!

ETEOKLÉSZ

De lemondnál

Róla, igen: a hatalom kipróbált,
És könnyűnek talált, mert könnyűnek
Találtad. Kölcsönadható és oda-vissza
Ruházható játéknak hitted...
Nincs olyan, hogy most te vagy a király,
Aztán cseréljük, te leszel a szolgál.
Ez nem egy homokozó, derék öcsém: egy állam.

POLÜNEIKÉSZ

Anyám, mondj valamit. A logikája...
Képtelenség.

FÉRFI *(összenéz Őr/Szomszédal)*

De megáll. Férfiak logikája.

POLÜNEIKÉSZ

Hallgassatok, nektek mi közöttök
Ehhez az egészhez?! Anyám, könyörgöm,
Mondj valamit.
NŐ

Minek szóljon a nő, ha
Van férfi a házban? *(Eteoklészre utalva)*

ETEOKLÉSZ

Erről beszélünk.

POLÜNEIKÉSZ

Anyám!

IOKASZTÉ

Folytasd, Eteoklész.

POLÜNEIKÉSZ

Anyám!

ETEOKLÉSZ

Én leköpném magam, ha a helyedben
Lennék.

POLÜNEIKÉSZ

Még ma szolgálom leszel. De Théba
Falain belül, mert én jobb urad leszek,
Mint te voltál nekem: nem számúzlek, nem én,
A hatalom nem bódít el, nem rettegek,
Nem küldelek el messzi földre,
Úgy uralom a várost, hogy anyánkat
Nem teszem ki anyai fájdalomnak:
Két fia lesz, egy városban.

ETEOKLÉSZ

Most mit mondjak? Ez is mellettem érv.

Műved egy gyöngye állam
Volna, és a tetején úgy tenyésznel,
Mint a rohadás bajnoka.

Államod neve a bizonytalanság,

Államod színe a piszkosfehér,

Államod üdve egy alattvalód

Kudarca volna, kérdem én, milyen

Állam az ilyen? Szívesen uralnád?

POLÜNEIKÉSZ

Méltó vagyok akármilyen feladatra.

ETEOKLÉSZ

Elbírnád, mint utódom, az előzményt?

POLÜNEIKÉSZ

Nem is mondhatok kedvemre valóbb,

Jobban alkatomra szabott kihívást.

LÁNY

Komolyan mondom, tisztára olyan, mint...

Mint egy állásinterjú.

ETEOKLÉSZ

Amit befejeztünk.

IOKASZTÉ *(Eteoklészhez)*

Eteoklész, édes fiam, egyenlő

Gyermekeket szültem én a világba

Egyenlő fájdalommal, és egyenlő

Rajongással követtem léptüket.

Egyenlő erővel szívtam sebeiket

A térdükön csetlő-botló gyerekkorukban,

És ugyanolyan ízű volt a vérük,

Nem kutattam, melyiké édesebb.

Ez az egyenlőség nemcsak anyának:

Az embernek is törvénye: a népek,

A családok, a barátok közt legnagyobb.

Az egyenlő népek, melyek a másikat

Egyenlőnek gondolják, ismerik a békét,

S tudsz-e a békénél istenibbet?

ETEOKLÉSZ

Nem tudok.

POLÜNEIKÉSZ

Majd mondok én: az igazság!

IOKASZTÉ

Ha az igazság rendezné a föld

Ügyes-bajos dolgait, a parasztok

Örök esőt akarnának, a város

Enyhe időt akarna.

Nincsen legfelsőbb igazság, csak szeretnénk.

ŐR/SZOMSZÉD

Milyen igaz. Mindenki mást akar.

Erre is lehet ám építeni.

FÉRFI

Rosszul is éreznéd magad,

Hogyha nem lenne így.

IOKASZTÉ

Mindenki egyenlő, nincs gyönyörűbb.

Ugyanolyan boldog az éjszaka,

Mint amilyen a nappali verőfény.

Egymást az égen naponta váltja

Megadás és önkény:

Bölcsebb a természet az embereknél.

Mindkettő gyönyörű: legyen egyenlő

Is mindkettő; a fiút kérem benned, fiam.

Tegye boldoggá veszendő édesanyját.

ETEOKLÉSZ

Amit ő tesz, az szerinted helyes?

IOKASZTÉ *(Polüneikészhez)* Ó, és neked,

Kisebbik fiam, elment az eszed?

A saját városodra törsz sereggel.

Neved félve mondja a thébai gyerek,

Akinek el se mondják, hogy ki vagy,

Nem vagy senki: Ellenség a neved.

S újabb neveket vennél föl: az utcán

Zúrzavar lennél, a házfalakon

Belövés lennél, a közutakban

Méreg lennél, a kórházban a vér,

A boltban az üres polc, és szíréna

Volnál a csöndben – hát ezt akarod?

Mondd, ha győznél, ülnél-e szívvel

Győzelmi ünnepet, ahogy szokás?

És mondd csak, messze földön

Milyen híred lenne, a győztes hadvezéré,

Vagy a szülőhelyére támadó fiúé?

(Mindkettejükhöz)

Hagyjátok abba ezt, mert logikátlan,

Istentelen és fájdalmas.

FÉRFI

Jól van, lányom, most kifelé. Tanulni.

Azt a mesés embert, még ma. *(Lány el)*

ETEOKLÉSZ

Ez már nem a szavak játéktere,

Akármilyen jót akarsz, jó anyám.

Kár már belénk a szó, ereszd el

Intelmeidet, mert nincs súlyuk itt.

Csak annak, amit én, íme, kimondok,

Hogy *nincsen visszaút*. S te, akiben *(Polüneikészhez)*

Szeretetemet lándzsák hegyei

Veszik körül, azt mondom: takarodj.

POLÜNEIKÉSZ

Na és ki mondja ezt? Talán

Egy komoly hang, háttérben komoly

Emberrel, akit én komolyan vehetek?

ETEOKLÉSZ

Igen, igen, éppen előtted áll.

POLÜNEIKÉSZ

Egy kényelmesen terpeszkedő

Szépfiút látok én.

ETEOKLÉSZ

És egy ilyenre támadsz hadsereggel?

POLÜNEIKÉSZ

Meg is lepódsz majd, hogy mekkorával.

Az erős férfi nem árt, ha óvatos.

ETEOKLÉSZ

Kérkedsz, taknyos, bízol a jó szívemben?

POLÜNEIKÉSZ

Belátásodban bízom, s jól figyelj:

Utoljára kérem a jussomat,

De mondom egyszerűbben: kérem a jogart.

ETEOKLÉSZ

Megengedném talán egy parkolóban,

Hogy kormányozz, s a motor hangjait

Imitáld a száddal, édes öcsém.

De a járművetem én dovozom,

És mert halad, kormányhoz nem matatsz.

POLÜNEIKÉSZ

Ebben a járműben az én örökségem

Is benne van.

ETEOKLÉSZ

Ez az én érvem is.

Két örökrész – de csak egy az irány.

Sajnálom, hogy így alakult. Takarodj.

POLÜNEIKÉSZ

Ó, az isteneink látnak-e téged?

Vajon apám tudja-e, hogy mit tűrök?

ETEOKLÉSZ

Tudja azt is, mit teszel ellenünk.

POLÜNEIKÉSZ

Anyám, nézd meg, hova jutottunk!

ETEOKLÉSZ

Méltatlan vagy te az anyánk szavára.

POLÜNEIKÉSZ

Théba, segíts, nézd, mit tesznek fiaddal!

ETEOKLÉSZ

Méltatlan vagy te városunk nevére,

Menj Argoszba, és pihend ki magad.

POLÜNEIKÉSZ

Látnom kell előbb a húgaimat.

ETEOKLÉSZ

Ne mérgezd meg őket az öleléssel.

POLÜNEIKÉSZ

Anyám, hát csak tőled búcsúzhatok?

Élj boldogul.

IOKASZTÉ

Én nem lehetek boldog.

POLÜNEIKÉSZ

Már úgy áll, hogy nem vagyok a fiad.

IOKASZTÉ

Három fiút szültem, és egy sem az...?

POLÜNEIKÉSZ

Hallod, hogy sérteget?

ETEOKLÉSZ

Hallod, hogy sérteget?

POLÜNEIKÉSZ

Melyik toronynál állsz az ostrom alatt?

ETEOKLÉSZ

Mért kérdezed?

POLÜNEIKÉSZ

Mert oda megyek én is, és megöllek.

ETEOKLÉSZ

Meghozta a kedvem ugyanerre.

IOKASZTÉ

Jaj, fiaim, mit csináltok?

POLÜNEIKÉSZ

Mi se tudjuk, te is majd csak a végén.

Vér, hát vér! Nem akartam, a vége, akárhogy is: ez lesz!

Halljátok ti, a bajkeverő, hamis istenek ott fent,

Nyújtjátok nyakatok, kik unalmatok úzitek így, és

Semmi egyéb nem érdemesítetek engem, a földre

Mint játszóteretekre figyeltek: a fátum előállt,

Fölkészítve a teljesedésre, a színe csiszolva,

Éle megedzve, a súlyát érzem, igen, legyen így hát.

Mert ugyanannyi esélyt ad az én kezeimbe a sors, mint

Őneki – itt az egyenlőség! Megölöm, megölöm ma,

S hogyha igazság létezik: én leszek itt a király.

ETEOKLÉSZ

Most takarodj, a szívemben bárminemű szeretet volt,

Az már nincsen.

Polüneikész el

IOKASZTÉ

Nem, nem tudunk a végzetten kifogni. *(El)*

NŐ

Hát nem tudom, merjünk egyáltalán

Lefeküdni a vacsora után? Mondj valamit!

Férfi hallgat

Mondj már valamit? Most mi lesz velünk?

Ezek itt... Lemegek a boltba,

Liszt, cukor... mi kell még? Jaj,

Kislányom! *(Lány be)*

Nagyon nagy baj van, kislányom!

FÉRFI

Ha meg mersz szólalni...!

LÁNY

Mért... De hát mi van?

ÓR/SZOMSZÉD

A városfalnak mindkét oldalán

Hatalmas tömeg: innen kifelé,

Onnan befelé mennének. Válogatott

Szitkokkal szórják egymást a népek,

Akiket elválaszt a fal. Ez vár ránk.

Vagy talán már ez van?

LÁNY

Hátha mond valamit a híradó...

Be merjem kapcsolni?

NŐ

Jaj, jaj, ti istenek! Mit csináljunk?

FÉRFI

Mi sem éltünk még háborúban.

Háború előtt a háború maga

A legnagyobb szörnyűség, mi megeshet.

De meglásd (jaj), vagy pont ne lásd meg,

Kislányom!),

Hogyha benne élsz,

Úgy gondolom, ha együtt maradunk,

Egészen egyszerű

Mindennapok követik egymást.

ÓR/SZOMSZÉD

A bajnokság elakad félidőben,

Csak valamivel több elesett ember

Fekszik az utcán, de majd kikerüljük.

FÉRFI

Kevesebb sztár, kevesebb sorozat...

NŐ

És kevesebb kenyér.

ÓR/SZOMSZÉD

De a kocsmákban ugyanúgy ülünk,

Kérdezzetjük, hallottatok-e, északon

Hogy áll az ostrom, hú, de durva,

S zárórág iszunk.

FÉRFI

Ne félj, kincsem, de mindenre készülj.

És tudd, hogy melletted vagyunk,

Minden viselhető, ha élve maradunk.

LÁNY

De hát... akkor háború lesz? Miről beszéltek?

NŐ

Jaj, férfiak! Mindig a férfiak!

LÁNY

De hát ha háború, akkor...

Itt? Thébában?

ETEOKLÉSZ

Így van, imádkozz, kislányom. Legyen

Ez a te dolgod, és fejezd be

A remegést, hasznat abból a város

Nem húz. Ha vannak istenek

(És mért ne lennének), akkor lehet

Szólni hozzájuk: a te hangod

Erre való. Mi meg arra valók

Vagyunk, hogy csak magunkban higgyünk,

Tehát vegyünk mindent saját kezünkbe.

FÉRFI

Ha már borul a rend, ha már... ugye,
Vegyünk mindent a saját kezünkbe,
Ott a legbiztosabb.

ETEOKLÉSZ

A hét kapuhoz rendelek hat őrt,
Én állok majd a hetediknél. Mielőtt
Valami hírnökök érkeznek valami
Hírekkel, mert abban a pillanatban
Nem én: csak a hírek írják a tervet.

4. jelenet

Kreón érkezik, a színen Eteoklész, Iokaszté, Nő, Férfi, Lány, Ór/Szomszéd

KREÓN *(érkezik)*

Bejártam kapukat és őrtanyákat,
Királyom, Eteoklész, hogy megtaláljalak,
Végre megvagy.

ETEOKLÉSZ

De meg ám, jó Kreón.

Polüneikésszel volt egy lényegi
Megbeszélésünk, és úgy látom, hogy nincsen már esély.

KREÓN

Hallom, öcséd még Thébánál is többre tartja önmagát,
De majd az istenek eldöntik, mi legyen,
Nem több: kíváncsivá tesz a sorsa – dühöt
Csak a sajátjaimmal szemben tudnék érezni.
Ő meg – de nem is erről
Akartam beszélni veled...

ETEOKLÉSZ

Hanem?

FÉRFI

De hát ez... ez az én... a nappalim...
Mi köze a bútoraimnak...

KREÓN

Rókat fogtunk a kert alatt.

ETEOKLÉSZ

Nocsak,

Argoszi bőre volt, jól gondolom?

KREÓN

Az ám.

ETEOKLÉSZ

És jól csúszott-e a beszéd neki?

KREÓN

Száraz volt a szája, de öblögettük.

ETEOKLÉSZ

Sikerrel?

KREÓN

Hiszen ismersz.

ETEOKLÉSZ

Mit tudott?

KREÓN

Bármennyien vagyunk: ők hétszer annyian.

ETEOKLÉSZ

Akkor majd hétszer annyit temetünk.

Vagy dehogy temetünk: a madarak

Majd hétszer annyit esznek a húsból.

Nézd meg, Kreón, mindennek megvan a

Jó oldala.

KREÓN

Ez nem tréfa.

ETEOKLÉSZ

Nem is!

Kitörünk, és a síkon nem kell félnünk

Semmiféle elvakult támadástól.

Hiszem, hogy aki véd: azzal az igazság,

S az igazság élesebbik fele

Áll afelé, aki támad.

KREÓN

A hit

Szép dolog, és jól áll a lényegen,

Ennyi a szerepe.

ETEOKLÉSZ Mi volna hát a lényeg?

KREÓN

Hogy ők hét alma – mi meg egy.

Nincs sok esélyünk. Csak a józan ész.

ETEOKLÉSZ

Azaz?

KREÓN

A belátás.

ETEOKLÉSZ

Más utat javasolsz?

KREÓN

Bármilyen utat, ami kivezet innen,

Kevesebb fájdalommal

Jár, és melyben az istenek

Megnyugszanak.

ETEOKLÉSZ

De mindegyik ilyen út neve: gyávaság.

Én nem futok el az öcskös elől.

Inkább vegyük végig, hogy mit hagyok

Rád, ki tudja, hogy dönt az ég.

Van ez a nász a két gyerek között.

Haimón fiad Antigoné húgom

Méltó férje lesz, ebben bízhatunk.

Mielőtt elmegyek, még szentesítem

A kézfogót, de az ügy a tiéd.

Ha visszajövök még: visszaveszem,

De mostantól viseld a gondjukat,

Te, aki... jaj, ugyan, hiszen anyám

Testvére vagy, minek beszélék ennyit?

Aztán apám... az a nagyszerű átok,

Amit ránk mért, s talán beteljesül,

Úgyis nyomja majd a vállát, tehát

Neki nincs is mit üzennem. Ha van még

Bármilyen, amiről rendelkezhetek:

Igen, Teiresziasz, a jós röptesse

Meg a madarait, és hunyorítson

Azzal a vak, mélyen ülő szemével,

És *mindenképp meg kell hallgatnod őt,*

Világos?

KREÓN

Ahogy parancsolod.

ETEOKLÉSZ

Ha az átok létezik, hát remélem,

Jó munkát végez, és nem egyedül

Megyek a halálba, testvéremet

Is magammal viszem.

Azt hiszem, az embereknek elmondtam mindent, amit

El tudtam és akartam mondani. Már csak a fegyverek

Fajával állok szóba.

Eteoklész, Kreón más-más irányba el

FÉRFI

Kész-passz, ennyi?

ÓR/ SZOMSZÉD

Ahol háború volt, ott háború van

Mindig, utána is.

NŐ

Ennyi, hiszen ők tudják,

Nem véletlenül vannak ott, ahol.

FÉRFI

Családirtás istene borzaszt.

NŐ

Miket beszélsz, ne a gyerek előtt!

ÓR/SZOMSZÉD

Látom, kikapsz, én már itt se vagyok. *(Kifelé mentében)*

Családirtás, amúgy meg mit akartál?

LÁNY

Akit a testvér öl meg, a földet

Máshogy látja alulról?

Akit a testvér ás el,

Befogadja-e más hely?

Egészen vagy csak félig?

Vagy mint korcsot kinézik?

Másodrangú halott az,

Akiből senki sem kér?

S mindig rajta marad,
Még odalent is,
Az ismert világ alatt,
Hogy gyűlölte a testvér?
És aztán együtt mennek
A gyűlöletbe lejjebb?
Vagy gyámolítják egymást,
Testvér a testvér vállán,
És összefognak újra
Túl a halál határán?
NŐ
Kellett ez neked? Nézd meg, mit csináltál!
TEIRESZIASZ *(érkezik)*
Jaj, ez a város amilyen apró,
Olyan nagy az én lábaimnak.
Kreón, mért keltek ilyen hirtelen?
KREÓN
Elmondom én, de még fűjd ki magad.
Tudod, milyen háborút viselünk,
Milyen ellenfél áll szemben velünk,
Tudod, hogy Eteoklész (jó király)
Milyen ügyért döntött úgy, harcba száll.
Tudod, mi van, látod, mi lesz, de azt
Nem tudod, hogy mért hívtalak ide?
TEIRESZIASZ
Tanácsot kérsz, mit tegyetek, hogy Théba
Állva maradjon, de a kérdés
Mögött ott egy másik: állva maradjon,
De Eteoklésszal a trónon – ugye?
KREÓN
Erre most hadd ne válaszoljak, Teiresziasz.
TEIRESZIASZ
Régóta rohad a föld Théba alatt.
Egy borgőzös este ehhez elég volt:
Laiosz nem bírt magával, és Iokaszté
Nem volt elég konok. És Oidipusz
Megszületett mint rontás, vétlenül.
Aki, tudjuk, valamelyik szoba
Sötétjében piheg most is egy ágyon,
Dupla sötétben: szemei, akárcsak
Az enyéme, semmit sem mondanak.
Intő jel volt: egy király megvakult!
Tudomásul kellett volna talán
Venni azt, hogy léteznek átkok,
Tapadnak, és nem alkuszhatnak magukból:
S ez az átok úgy szólt, hogy Laiosz vére
Nem uralkodhat, ugye? Így volt?
KREÓN
Így volt.
TEIRESZIASZ
Na de a gyerekek? Mint két szép telivér,
Úgy döntöttek, szétrúgják a karámat,
S az istenek szemét beköthetik.
Szövetséget kötöttek, bezárták apjukat.
Aztán meg Oidipusz nem bírt magával
(De ki vetne rá követ: kitaszított,
Vak és beteg öreg, ilyen fiakkal),
Megátkozta őket. Jogos az átok?
KREÓN
Nem tudom, én csak aggódom, mi lesz.
TEIRESZIASZ
Nem tudod? Hát tudjad: meghalnak ők.
Hogy halnak meg? Hát úgy, ahogy ígéri
Az az átok.
KREÓN
Nem lehet a sors pusztá geometria:
Csak van lehetőség elhajlani...
TEIRESZIASZ
Meg volt mondván ez? Igen?
Tudták ők is? Igen? Akkor nem önként
Mennek halni?
KREÓN
De hát, Teiresziasz, az istenek
Nem aggódnak, hogy Thébában mi lesz,
Ha nem marad méltó uralkodó?

Én aggódom. Mégis... lehetne valamit?
TEIRESZIASZ Tenni? Mindig lehet.
Most csak egyet, mert csak egy a szabály.
Nem bonyolult: hogy Oidipusztól
Nemzett fiú nem lehet thébai király.
KREÓN
Bolondságot beszélsz. Mert vagy egyik,
Vagy a másik akkor is az lesz.
TEIRESZIASZ
Nem, egyik sem lehet. De hát a jósnak
Ki kell állni azt a szót, hogy bolondság.
Aki a jóslatot kapja, mindig haragszik,
Ha nem egyezik vágyával a jóslat.
De ez: Théba. Itt ez mindig így van.
Ha irgalomból hazudnék, az égben
Lakók megbüntetnének engem –
Bárcsak közvetlenül az istenek
Jósolnának: nem félnek senkitől.
Én meg félek. De a szavam erős,
Mert az nem az enyém. *(El)*
FÉRFI *(Kreónnak)*
Kreón, mi van? Ül le ide. Beszélj.
Ez már nekem is sok volt, remegek.
KREÓN
Mit mondanék? Nem remeghetek némán?
Edzem magam. Hisz a jövő felé léj
A sors, s ennek a jövőnek velem
Valami terve van. S hogy ez ne így legyen,
Én se tudok mást, mint hogy: győzni kell. *(El)*

5. jelenet

Őr/Szomszéd érkezik, a színen Nő, Férfi

NŐ
Jaj, istenem, hogy fúlna az ebédbe
Az unatkozó isteni világ,
Mért nem tudnak a seggükön megülni,
Mért nem tudnak a seggükön meghagyni
Minket, és mi ez az egész? És mit akartak
Itt ezek az emberek, minékünk
Mi dolgunk ezzel az egésszel?
ŐR/SZOMSZÉD *(a kinti eseményeket kommentálja)*
Látod, az egy felfejlődés!
FÉRFI *(morózus)*

De gyönyörű.

ŐR/SZOMSZÉD
Ott az üteg, fedve, s az ott, a mélyben,
Azok a szürkék, bal felől, azok már
Gyutacsáikkal bekészítve várnak.
Ha tudnád, milyen a hangulat
Most odalent, hogy mi minden fordul
Meg ilyenkor lent az ember fejében!
A sisakok alatt egész világ...
FÉRFI
Nem akarom tudni.
ŐR/SZOMSZÉD
Hogy-hogy-hogy-hogy azt akartam mondani:
Tudok szerezni ilyen sisakot, nem érdekel?
NŐ

Gyertek el onnan,

De azonnal!
ŐR/SZOMSZÉD *(átszellemülten)*
Dermedt a levegő, állnak a csöndben,
S tudom, hogy éppen viccelődnek,
Röhögnek valakin, szívatják egymást.
Semmi olyan, hogy búcsúzás,
Dehogy. Viszket a lábuk, és nem
Vakarhatják meg, mert üvölt a tizedes.
Akin mindig hülyén áll a sisak.
Szinte multság.
NŐ
Gyertek el onnan, hát hiába mondom?
FÉRFI
Mennyit voltál katona?

ŐR/SZOMSZÉD

Három évet.

FÉRFI Békeidőben.

ŐR/SZOMSZÉD

Jó, de egy hadgyakorlat

Olyan, mint az igazi. Hogyha meg akarsz

Halni, meg tudsz ám halni ott is.

NŐ

Nem hallgatom tovább!

ŐR/SZOMSZÉD

Na most! Na most! Figyeld! Kerülnek jobbról,

Azok már az első árkot elérték,

Igen, beugrás, hátraarc. Na, pont ezt

Csináltuk mi is. Úgyes a parancsnok,

FÉRFI

Ezt élvezed?

ŐR/SZOMSZÉD

Életem legszebb évei voltak.

FÉRFI

Felénk jönnek!

Puskalövés hangja, sziréna, mindenki fekszik

ŐR/SZOMSZÉD

Stratégiailag

Ilyen helyen lakunk, neked nem tűnt fel?

Ez toronyház,

A város közepén, ahonnan minden

Látható, és amit mindenki lát:

Ez kell mindenkinek. Nekik is, és...

FÉRFI

Nekünk is.

NŐ

Legalább ti, nők az égben,

Ti, égi nők, ha vagytok, legalább

Ti verjétek vissza ezt a csapást!

Tartsátok távol örök játéktól

A csatát akaró férfiakat,

A millió megnyúlt testű fiút

És felnőni képtelen gyermeket.

Egyedül ti vagytok felnőttek az égben.

FÉRFI

Most én mondom azt, hogy elég!

Kibirhatatlan asszonyi jajongás!

NŐ

Jaj, hát hiszen ti mind gyerekek vagytok!

FÉRFI

Túlszalad

Rajtatok a világ, ha háború van,

Az istenek oltárára könnyeztek,

Megtépítetek magatokat. Zavartok.

Hátunk közepére való félelmeket

Szültök a szívünkben. Jaj, asszony,

Miattad hal meg a férfi, hogyha meghal!

NŐ

Jól megkaptam, biztos megérdemeltem.

FÉRFI

Jaj, a sértődés, már megint!

Látod, hogy mi van odakint? Igen?

Azok a pontok (látod?) férfiak!

És mindegyik ponton belül egy asszony

Siráncózásának emléke van,

Szavak visszhangja van, fontos ügyekben

Mondott, buta körmondatok

Gyilkos visszhangja van, mérlegelő

Fullánkok nyoma van – és minden férfin

Ott van a gyávaság, amit legyőzni

Még-akkora harc, mint ez a csata.

Hagyjatok minket békében háborúzni,

Mert meghalunk. Értitek, meghalunk!

NŐ

Sose voltál katona.

FÉRFI

Te semmit sem értesz

Abból, amit mondtam.

NŐ

Nem szégyen az.

Dörömbölés

ŐR/SZOMSZÉD

Nem halljátok? Verik lent a kaput!

Átmegegyek az én oldalamba, onnan

Látszik az út.

NŐ

Jaj, istenek! Verik már a kaput!

FÉRFI

Látod, veszekszel, és elér a front!

HÍRNÖK *(jön)*

6. jelenet

Hírnök érkezik, a színen Nő, Férfi

HÍRNÖK *(kaputelefonon szól fel, Férfi megy oda)*

Hahó, a házkapun belül ki őrködik?

NŐ

Őr ám a tudod, kicsodád. Saját

Házunkban... ő. Ezt is megértük.

HÍRNÖK *(becsapódik az ajtó, bejön, körülnéz, azok lassan előbújnak)*

Hol van? Hol a királyné!

FÉRFI

Volt itt, de...

HÍRNÖK

Szóljatok neki,

Tudja meg Oidipusz dicső neje,

Nem kell nagyon búsulnia, ne sírjon.

FÉRFI

De hát nem tudjuk, hol...

IOKASZTÉ *(be)*

Jó ember, gyászt jelent-e jöttöd,

Halál híre csöpög-e a fülembé?

Eteoklész meghalt?

A másik halt volna meg? Melyiket gyászolom?

HÍRNÖK

Mindmáig élnek mindketten fiaid.

A város áll, a tornyok állnak,

A kőfalak maradtak helyükön,

És én is itt vagyok sértetlenül.

IOKASZTÉ

Légy áldott, jó hírek hozója!

De az argosziak hogyan futottak

El? És Polüneikész hogyan maradt meg

Élve, beszélj, beszélj – minek köszönhetem?

HÍRNÖK

Az az igazság...

IOKASZTÉ

Nem az érdekel!

Az érdekel, milyen hírt vihetek

Annak a szerencsétlen Oidipusznak.

HÍRNÖK

Azt javaslom, ne kérdezz egyebet.

IOKASZTÉ

Gyanús vagy nekem.

NŐ *(Iokaszténak)*

Szerintem

Hagyjuk menni, maradjunk ennyiben.

IOKASZTÉ

Valamit mondanál. Mégsem teszed.

NŐ *(átkarolja Iokasztét)*

Iokaszté, most vidámak vagyunk,

Hagyd elmenni, biztos jobb dolga van.

HÍRNÖK

Mindkét szülötted él, ez nem elég?

IOKASZTÉ

A jövőben a szerencse kísér?

HÍRNÖK

Eressz, több okból sem helyes,

Ha maradok. Például dolgom volna még.

IOKASZTÉ

Innen el nem mehetsz, ameddig
Nem mondd el a lényedet.

HÍRNÖK

Jaj, a jó hír vivőjét mind megáldják,
S aki rossz hírt hoz, az maga a rossz!
Egyetlen percen belül a hírnöki élet
Lényege! Jól van. Háború
Nem lesz (ez végül is jó hír), de
Fiaid megküzdének
Szemtől szemben, egymással,
A két sereg
Visszahúzódik egy tisztás köré,
Aztán kívárlják, hogy mi lesz, és az eredményt
Mindkét sereg, ahogy van, elfogadja.
Eteoklész ötlete volt, valahogy így:
„Ne ontsatok vért egy kölyök miatt,
Aki háborúsdit akar itt játszani,
Lökjétek ki elé, majd én fejét veszem.”
Látszott, hogy az argosziak fölött
A töprengés fellege támad,
De mielőtt leszállna a fejükre,
Polüneikész azonnal kiáll:
„Legyen hát így, ne sírjanak
A tieitek fölöslegesen,
Ha egyetlen suhintással megvívom
Thébát, s ennyivel is király leszek.”

IOKASZTÉ Takarodj.

HÍRNÖK

Ha bármi bölcs beszéd vagy bájjal
Van a szívedben vagy zsebedben,
Ne késlekedj, úrnóm, ha most sietsz, még ott találok
A két fiút, az élet
Palástjában, az északi mezőn.
IOKASZTÉ *(enyhébben)*
Jól van, jó ember vagy te mégis,
Előtted a jövő. Menjél hamar,
Megyek mindjárt utánad.

Hírnök el

Gyere ide, lányom, Antigoné!

Antigoné be

Nem táncokat vagy szűzies vigalmakat
Ígér a sors ma, legyél itt mégis!
Hozd a konok erőt,
Mert most erre van szükség.
A testvéreidit kell ma megmentenünk.
Fivéreid ma meghalnak, kislányom.

ANTIGONÉ

Miket beszélsz?

IOKASZTÉ

A jóslat éle nem kopik,
S pont ma délelőtt vág legmélyebben a szívbe.
Testvéreid bajt vívnak egy mezőn,
Nem játékból, nem csak úgy. A halálig.
Nincsen időnk. Kövess, gyere velem,
Gyere a táborba. Legyél velem.

ANTIGONÉ

A táborba? A katonák közé?
Borzadok a mosdatlanoktól.
Megnéznének, a bőrömön nyomot
Hagyna piszkos tekintetük.

IOKASZTÉ

Vegyél erőt szemérmeden. Erős vagy,
Oltsd el velem
Ezt az undorító viszályt.
Együtt esünk térdre a bajvivók előtt.
Ha meglátják anyjukat s hűgukat
Poros térdrel, a legtisztább alázat
Fényével a szemükben, tán megállnak.

ANTIGONÉ

Vezess, megyek.

IOKASZTÉ

Ha szerencsénk van,
Megelőzzük a bajt, de ha lekésünk,
Épp a legjobb helyen: mellettük
Nyerünk a saját kezeinktől
Iszonyatos halált.

ANTIGONÉ

Így van, így van.

Mindketten el

NŐ

Ikerszörnyek ezek, fenevadak.
Ha meghalnak, csak az anyjuk
Fájdalma miatt tudom sajnálni őket.
Nincs jó jövő.

FÉRFI

Micsoda ország! Micsoda halott,
Halottakon tenyésző, azokból élő,
Hullákra hivatkozó és támaszkodó,
Micsoda megjelölt, jövőtlen ország!
Túl jó, túl szép erre a földre,
Nem tudja, hogy jó, vagy ha tudja,
Túlságosan is azt tudja magáról,
Hogyha nevet, fel-feltöri a sírás,
Büdös, ha ünnepel, бүdös, ha gyászol.
Micsoda taknyosok földje, és micsoda
Közröhej, játszótér, kísérleti terep,
Ha tehetsége van, elüldözi,
De mindenek közül a legnagyobb
Átka, ha két nagy fia született,
Mert akkor mindkettő itthon marad.
Csak hogy széttűrjék a játszótér.

KREÓN *(a tévében)*

Közlöm a thébai néppel, a városban kivirágzik a béke,
A vész elül, és fájó sebeinkre jövőnk pora üljön.
Hadseregünk leszerelt, az argosziak hazamentek,
Nincs már félnivalója az édesanyáknak, a húgoknak,
Sem a hű szeretőknek.

Az átoksújtott faj fiúágon

Most elenyészett, Oidipusz egy fia sem fog kardot

A városa ellen.

A város a bűn nemzette családra

Mért átoktól megszabadult, a családi ügy itt már

Nem ront több levegőt.

FÉRFI

Látod, látod, a sors odafent még

Dolgozik. Most éppen megmenekültünk.

De lesz még újabb csapás, csak nézd meg.

NŐ

De hát most mi van?

HÍRNÖK

Hallottátok, szabad a város.

A két testvér ott fekszik a porban egymás mellett,
És nincsen koronájuk.

LÁNY *(be, csak elkapja a végét)*

Fekszenek?

HÍRNÖK *(be, nem néz körül, csak elkezd)*

A két fiú egymás kardjába futott,

Egymást támasztották, míg dőltek,

Haláltusájukat döbbenet nézte

A két sereg, s a testvérek riadt

Tekintetében részvét volt, igen, én azt

Láttam legalábbis...

FÉRFI

Na tessék, Oidipusz fiai, nincs más, siratlak titeket.

ÓR/SZOMSZÉD *(be, kíváncsian)*

Hallottam. *(Hírnökre)* De te ott voltál, ugye?

Na, mi volt, mi volt, mi volt?

HÍRNÖK

És Iokaszté is meghalt, nem él már ő sem!

NŐ

Miket beszélsz? Ez nem lehet!

HÍRNÖK

Akkor elmondom az egész irtózatot...

A két makacs fivér mikor kiszenvedett,
Pár pillanat múlva megjött Iokaszté,
Az átkozott anya, Antigonéval,
Azt a közös kardvágást még láthatták.
És a királyné a testekre roskadt,
Azt mondta, „sírok, a sírjaim ezek” –
Mire a vért nyelő Eteoklész
Kinyitotta szemeit, és bocsánatért
Esdekelt a tekintete, a könnye
Mint átlátszó pecsét, zárták le szemeit.
Polüneikésznek volt még szava,
Nem sok, azt pihogte: „*végünk, anyám,
Hogy' szánlak tégedet és hűgomat,
Hogy' szeretem fivéremet, s hogy' szégyellem
Magam!*” – mire Antigoné térdre esett,
Iokaszté pedig olyan felfoghatatlan,
Hörgő hangokat hallatott, melyekre
Saját véleményem szerint
Nem mondaná senki, hogy egy nő,
Egy nemes, egy anya vagy akár ember
Szájából hangzanak.
FÉRFI
Szerencsétlen asszony!
NŐ
Átkozott férfiak!
FÉRFI
Hát te még ilyenkor is...?!
HÍRNÖK

A két sereg
Irtózáttal nézett a gyászolókra,
A katonák megrendülten remegtek.
Én azt láttam rajtuk, hogy tisztelik
A két vezért, aki az életét
Adta azért, hogy a vérontás ne legyen
Nagyobb. Félek, lesznek egyszer vezérek,
A kik nem halnának meg az ügyért,
Hanem csak elvonulnak, mint akik...
NŐ
Jól van, sok volt a vélemény.
HÍRNÖK
De nincs vége! Bár lett volna vége itt...
Az anya Antigonéra nézett,
Az bólintott, mire (jaj, istenek!)
Iokaszté, mintha hétköznapi
Mozdulata volna, a kardvasat,
Ami fia kezében állt, s elernyedte ujjak
Markolták, a nyakába húzta, és
Hosszan vonaglott.
NŐ

Nem, ez nem lehet!
Annyi férfierő között senki se volt,
Aki megmentette volna?
HÍRNÖK

A katonák
Összeszorított szájjal, és a lány
Fává meredve állt, a szemeit becsukta,
Nem mozdult. Iokaszténak vége lett,
Inkább utóbb, mint előbb. Szenvedett.
FÉRFI
Nyugtassák őt az istenek.
NŐ

És tartsa
Saját anyjának őt a béke.
HÍRNÖK
Na de a mieink még összekaptak...
ÓR/ SZOMSZÉD
Ez az, ez az, ezt monddjad, na igen?
HÍRNÖK
Az egyikük szerint ez a fiú nyert,
A másikuk szerint a másik,
S a két pártra szakadt thébaiak
Vitájába most már nem szállt be
Az argoszi sereg, csak hátraarc,
Aztán elindult, viszonylag sietősen,
De nem annyira, hogy menekülésnek
Legyen csúfolható. Az Eteoklész pártján

Lévők tehát néhány perc küzdelem
Után ellenfelük nélkül maradtak,
S már jönnek is diadalittasan,
Antigonéval, és hozzák a három
Nemes halottat. Megbocsássatok. (El)
FÉRFI

Jön a három hulla
Vissza most a falak közé.
NŐ
Tehát sosem lesz vége.
ÓR/SZOMSZÉD
Vagy folytatjuk, vagy újrakezdjük.
LÁNY (átszellemülten)
A város fölötti égbolt kékjén
Úgy ragyognak át a csillagok,
Mint egy ritkás szövésű szemfedőn,
Ami alatt az életünk zajlik...

NŐ
Így van, ezekkel, akikhez elvileg
Nem kéne, hogy közünk legyen.
LÁNY (az ablaknál)
Már itt is vannak. Antigoné!
Ó, micsoda tartás!
Izsméné, hogy' zokog!
Jaj, szegény.
Micsoda finom lányok, mindig irigyeltem
Őket, és most ők a legnyomorúbbak.

FÉRFI
Pedig nem tehetnek ők semmiről.
NŐ
A vérük, a vérük, azt ne feledd:
Ugyanúgy az Oidipusztól való.
LÁNY
Ugyanaz a faj.
NŐ

Pont az a szigor
És vakmerő tekintet Antigonéé.
FÉRFI
A lányok nem zavarnak senkit,
Semmi bajuk nem eshet.
NŐ

A fiúk,
Félek, halálukban is gyújtogatnak.
LÁNY
Egy új királynak kell most jönnie.
FÉRFI
Olyannak, ki minden vádat elejt,
Az új világnak méltó embere,
S végignézte az eddigieket.
LÁNY
Kreón lesz az?
FÉRFI Kreón hozza a békét,
A békébe majd ő beletanul,
Nincs semmi baj, ha ebben a...
NŐ Szemétdomb...
FÉRFI (szúrós szemmel a Nőre, hangúlyozza)
Szegény országban ő, Kreón az úr.

7. jelenet

Antigoné és Izsméné jön, a színen Férfi, Nő, Ór/Szomszéd, Lány

ANTIGONÉ
Amit lányszobámban megtanultam,
Most hulladék a lábaim mögött:
Ez most gyászmenet, gyászoló a nevem,
Minden, mi rózsaszín, rólam lepattan,
Nincs a szemérem, nincs, ha alanya nincsen,
Feketét, csak feketét, feketét
Az összes eddig ismert szín helyébe!
Nevetséges árnyjáték ma az összes
Szín a legsötétebb, legősibb,
Az egyetlen nevet adó,
Megjelölő fekete mellett.
Jaj, Polüneikész, te legyőzött,
Gyönyörű, dacos ember!

Jaj, Eteoklész, te makacs fegyelem,
Valaha szeretett bátyák leggőgösebbike!
Ó, jaj, Théba, te átokverte vidék, a hazám!
Ó, anyám, te, ki elhagytál, mikor éppen

Anyá kellene mellénk!
Jaj, ti egyenként csupa élet,
Együtt mind lehetetlen embereim!
Nem jöttök velem,
Olcsó voltam a támogatásra,
S pont titeket kell most kísérnem,
Kényszerítetek engem!
ISZMÉNÉ

Hol van a madár, ami még csicsereg,
Hol a patak, mely most is csordogál,
Hol van a szél, ami fúj,
Hol a szó, ami szól,
Hol a tűz meg a füst, ami fűt,
Hol a fény, ami rám süt,
Hol egy ember, aki megmondja:
Állt-e ki élő ember ekkora bajt? (El)

ANTIGONÉ
Jaj, Thébában, ahol már semmi sem úgy van,
Merjek-e mindháromért ugyanúgy sírni?
Azt gondolja a szívem, a halállal
Engesztelte az egyik a másikat – így van,
Így van mindenhol, hol a boldog emberek élnek,
De így van-e itt is?

Melyiket sirassam?
A hajam áldozati tincset
Melyik testre rakjam először?
Édesanyám kebelére talán,
Hisz teje táplált –
Vagy erre a két szétszabdalt testre,
Amelyekre az én vérem csordult ki belőlük?

Ó, jaj, édesapám, gyere végre,
Adj hálát az egeknek,
Hogy nem látod, amit én most,
Elég baj lesz kitapogatnod.
Jöjjön a hosszú öregség hercege,
Adjon vállat, hogyha sírok,
Én adok szemet erre a rémisztő látványra.

Apám! Ugye itt vagy?
OIDIPUSZ (be)
Lányom, mért rendelsz vakot a fényre?
Továbbtette a sors, aki voltam,
Nincs már dolgom az élők között.

ANTIGONÉ
Édesapám, meghaltak a fiúk.
OIDIPUSZ
Meghaltak?
ANTIGONÉ

Igen.

OIDIPUSZ
Jól van. Jól van, türtőztetem magam,
Visszavonulok a helyemre,
Ne lásd úgy az apád, ahogy nem kéne.
ANTIGONÉ
Édesapám, várj. A hitvesedet sem
Éri a napfény többé,
Mert meghalt... az anyám is.
ISZMÉNÉ

Az anyánk.

OIDIPUSZ
Hát... ő is? És én még élek!
ISZMÉNÉ
Már csak hárman vagyunk mi, élők
A családból, mely nekünk adatott.
Szinte egyedül vagyunk.
S mégis rád gondolunk a bajban,
Mennyit szenvedtél, jó apánk!
ANTIGONÉ
Gondolj rám, milyen nehezen gyűröm le magamban
Fölötted érzett kárörömem,
Gondolj rám, micsoda erő kell ahhoz,
Hogy ilyen szintelenül bejelentsem:

Egy vak ember bosszúja telt be testvéreimen.
OIDIPUSZ
Nyomorult vagyok.
ANTIGONÉ

És ahogyan külön kívántad, egymás kezétől
Estek el ők.
OIDIPUSZ
Mekkora átka vagyok a földnek!
ISZMÉNÉ
Édesapám, nem átok vagy te,
Hanem az apánk.

OIDIPUSZ
Mekkora áldás vagyok a rossznak!
ANTIGONÉ
Úgy tűnik, gyászolsz. Mekkora gyászod
Lenne, ha láthatnád ezt a két testet,
Ami itt van előttünk?

OIDIPUSZ
Látom őket...!
ANTIGONÉ Nem látsz te semmit!
OIDIPUSZ
Ó, a hitvesem,
De hát ő... ő hogyan, ő hogyan?

ANTIGONÉ
Ő is élne még, hogyha te nem kívántad
Volna a fiai halálát. Az egyikük
Kardját vette nyakához,
Mert a halál vonzóbb volt már neki.
Két sereg állt őrt ehhez,
És két seregnyi csapzott katona,
Két seregnyi méltatlan tekintet
Látta azt, amit te nem láthattál.

OIDIPUSZ
Ó, mindent visszakaptam ezerszer!
ANTIGONÉ
És amit én is közelről láttam...

OIDIPUSZ
Szegény kislányom...
ANTIGONÉ

Nem vagyok én kislány.

OIDIPUSZ
Milyen keményen beszélsz te velem.
ANTIGONÉ
Feleannyi gyűlöletet nem érzek,
S apám: feleannyi undort sem érzek
Írántad, mint amennyit lehetne.
Azt kell mondanom, hogy szeretlek.
ISZMÉMÉ
Én úgy szeretlek, apám, ahogy vagy.
OIDIPUSZ
Micsoda terhe vagyok én mindenkinek!

NŐ
És mért lenne boldogabb a jövőjük?
Ahol boldogtalanság volt egyszer is:
Minden boldogság ahhoz igazodik.
KREÓN (mint király jön, kísérettel)
Hallgasson el a hasztalan jajongás,
Ne csapjatok fölös hullámokat.
Temetnünk kell, kitűzzük az időt.

A jogar az enyém. Antigonét
Haimón fiam veszi el, ahogyan
Eteoklész rendelte. Oidipusz...
Legyen tiéd minden tiszteletem,
Ebbe a térbe írom szavaimmal
Minden érdemedet: ősz hajad
Áldassék, akár tapasztalatod,
Ereidben nemes vér csordogál,
Áldassék, és a neved, Szfinxölő,
Áldott a thébai falak között...
De azt mondom: még ma eltakarodj.

NŐ
Ez már a fiúk átka, a síron túl
Egymás térdét csapkodják örömükben!
KREÓN
Nincs gőg a szívemben, ezért nincs

Kevélység a szavaimban: a jósnak
Fegyelmező intelmei vezetnek.
Nem fejlődik Théba, amíg te benne laksz.
FÉRFI
Sokat fizettek érte, mire
Megtanultak hinni a jóslatokban.

8. jelenet

Ugyanazok

OIDIPUSZ

Sorsomhoz méltó, erős szavak,
Végre férfit is sejthetek mögéd,
Kreón, személyedben végre király
Űl Théba trónján.

KREÓN

Az voltál te is.

És Oidipusz: te voltál az utolsó igazi.
De... Hát hallottad. A kíséreted
Bármekkora lehet, és az az állam,
Amelyik befogad, barátunk lesz nekünk.

OIDIPUSZ

Anyám méhében

Ki se nyújtóztam, máris a mai napra
Mutatott minden pillanatodnak
Iránya: itt van, tombol a sorsnak
Ünnepe, járhat táncot a Sors,
A jó sok, mint a Sors papjai, fürgén
Rendezgessék a díszítést, mert ma
Emberáldozat gyullad a kövön!
Én vagyok az – nem a két fiú, és nem
Anyám-hitvesem, ó, nem: én vagyok itt a
Legrégebben kinézett, legnehezebben
Elejtett vadja a sorsnak! Pont én,
Aki még élek. Elmegyek. Mégis...
Ki jár velem vak lépteim vezérékét?
Holt hitvesem? Jönne velem, tudom.
Vagy a fiúk? Jönnének ők is, veszekednének,
Hogy merre menjünk – ó, mit nem adnék
Érte! Nem, nem, Kreón, már fiatal sem
Vagyok, hogy eltartsam magam!
Mért ölsz meg engem? Ne ölj meg engem –
Látod, mennyire sanyargat a sors,
Mégsem kulcsolom át a térdeidet,
Hogy könyörögjek...

KREÓN Azt bölcsen teszed,

Mert nemes férfi vagy.

OIDIPUSZ

Mégis könyörgök.

És... mégsem dicsérem az elszántságodat.

Théba rég nem állna, ha én nem...

Kegyetlen vagy.

KREÓN

Nem. Csak nem tűrhetem,

Hogy a földemen élj. A holttestek közül
Ezt a kettőt vigyétek be hamar a házba (*Eteoklész és Iokaszté testére mutat,*)

A hazája ellen hadba vonult
Polüneikészt vessétek ki a határba.

De ne mint a magot. Csak hantolatlanul,
Gondolkodjon a halálában is.

(*Őr/Szomszédnak*)

Legyél, mondjuk, te a parancsom szószólója,
Igen, te, ne nyújtogasd a nyakad.

ŐR/SZOMSZÉD

Én? Mért pont én? De hát én?

Nekem van még dolgom, nekem ez itt...

KREÓN

Csak ez jó kis történet, igaz?

Csak feldobja a délutánodat...

ŐR/SZOMSZÉD

Uram, én csak ültem és bólogattam.

Én egy senki vagyok.

KREÓN

Ügyes embernek látszol, ügyesen hallgatsz,

S ez azt jelenti: ügyesen beszélsz.

Ki kell hirdetni a thébaiak közt:

Kit rajtakapnak, hogy virággal hinti meg,

Vagy földet szór rá, halállal fizet:

Ezt a fiút mi nem siratjuk,

Ezt a fiút mi nem szeretjük,

Ezt a fiút nem tiszteltük soha,

Ezt a fiút már eltemettük

Korábban, mint hogy kilehelte a lelkét.

Akkor fájt, most már nem fáj.

Nyomás.

Őr/Szomszéd el, de Kreón még visszahívja

Ja, és a lényeg! A holttestre vigyáztok,

Minden percben legyen ott valaki.

(*Antigonéhez*)

Te se sírj mindhárom halottadért,

Csak kettő volt méltó a könnyeidre.

Sőt, ne is sírj egyáltalán: szüzi szobádba

Eredj, ülj meg szépen a helyened,

A boldogság szelét hozza a holnap:

Elnyújtózhatsz az én Haimón fiam

Nászi ágyában. Ez a boldogság

Nem boldogság az apád fénykörében.

Gyertek innen. Lányok, gyertek velem.

Kreón indul, Iszméné vele megy, Antigoné pár lépés után marad

ANTIGONÉ

Szegény apám,

A boldogság akármilyen színekkel

Kifestve jött az életedbe:

Csak nagyobb szenvedés

Volt a színek alatt.

OIDIPUSZ

Hát te elkísérsz? Tényleg kísérsz, leányom?

ANTIGONÉ

Ne haragudj, az újabb szenvedést

Én okozom, drága, szegény apám.

OIDIPUSZ

Persze nem jössz velem... Így is szeretlek,

Fiatal vagy, a nászodat megáldom.

ANTIGONÉ

Nem lesz itt semmiféle nász.

OIDIPUSZ

Nem értelek.

ANTIGONÉ

Búcsúzz tőlem úgy, mint halottaidtól.

OIDIPUSZ

Miket beszélsz?

ANTIGONÉ

Én meghalok.

OIDIPUSZ

Ugyan!

ANTIGONÉ

Én öcsémet magára nem hagyom

A keselyűk árnyjátéka alatt.

Ha addig élek is, eltemetem.

És hallottad, mi vár arra, aki...

OIDIPUSZ

Értem én, értem én! Hogy akit szerettek,

A halál ül belé, aztán kibomlik,

Mint egy fekete szirmú, nagy virág.

Mindenkit megölök, akihez van közöm,

Mindenkit gyászolok, ki véremből való,

S én élve maradok, hogy végignézzem ezt!

ANTIGONÉ

Látom, hogy magadat sajnálsz, és nem

Engem – de hát jól van ez így.

Nem baj, nincs baj, apám, hisz engem

Nem kell sajnálni, mert az lesz: ami.

Én választom, s neked nincs választásod.

Én is sajnállak téged, mert ha valaki:

Te maradsz meg, a szájalomra méltó

Vak öregember, kinek szeretete

Jelével, és kinek lába nyomán
Emberek hullanak.
OIDIPUSZ

Nincs nálad konokabb.

Tátott szájjal állok, kislányom.
Lehet, hogy mégsem kell a falakon
Kívül lennem sokáig...? Te legyőzheted
Ezt az istenek ellen való
Földi parancsot. Vezesd anyádhöz
A kezemet, hadd érintsem meg őt.
ANTIGONÉ
Itt a feje. Hagylak, csak simogasd.
OIDIPUSZ
Ó, számandó anyám és asszonyom!
ANTIGONÉ
Nincsen az arcán szenvedés, nyugodj meg.
OIDIPUSZ

Eteoklész és Polüneikész? Hol vannak?
ANTIGONÉ

Gyere, itt vannak, egymással szemben.
OIDIPUSZ

Szegény holtak. Apátok kincsei.
ANTIGONÉ

Ó, ha látnád: békében vannak ők.
OIDIPUSZ

Most búcsúzom.

Azt mondta, városomból kivette pusztulok.
ANTIGONÉ

Add a kezed ide, és most legyél erős.

Figyelsz?

OIDIPUSZ

Figyelek.

ANTIGONÉ

Ez most itt az utolsó

Perc, ne ölelkezzünk, hanem csak indulj.
OIDIPUSZ

Jaj, nincs ennél keservesebb futás!

Az egyetlen, aki erős, te vagy, majd

A te erőd viszi a lábamat.
ANTIGONÉ

Ha tőlem van, adok még. Mert nagy út vár,

Érezd erősnek magadat, apám,

Amikor az úton utolér a halál.
OIDIPUSZ

Ó, hazám nagy hírű népe, nézd meg végre Oidipuszt!

ANTIGONÉ

Ne nézzenek, túl jó voltál nekik.
OIDIPUSZ

Ha a sors jön szembe az úton, te halandó,

Erősítsd meg magad, és tűrjed el. (El)

NŐ

Nem nemzi senki az öregeket:

Csak úgy lesznek, szinte véletlenül.

Mikor egy alvó isten az ágyán

Fal felé fordul: földre száll egy öreg.

Belebújik az életerősbe,

Annak a testét használja élni,

Utolsó bálba viszi, lelakja,

Előzékeny lesz és vakmerő lesz,

Gavallér lesz és életvidám,

Aztán föladja: megérzi ő is

Az öregséget saját magán; mint

Mindenki: úgy van, *leмент a lényeg* –

S hordja besárgult szemében a szikrát.

Azt hiszi, nem szép.

Pedig de szépek

Ezek a magukat senkinek tudó,

Már halni bátor, régvolt királyok!

De gyönyörűek ezek a nálunk

Megtűrt, megmaradt, megült, megalvadt,

Félig isten és félig sem ember

Lények, akiket potyogni látunk!

Vessünk pillantást az öregekre,

Mert a természet hadat visel

Az ő szemükben: nagy ostrom zajlik,

Legvéresebb és legelveszettebb.

Körbezárt isten tör ki a várból,

Amint felénk néz; sejti a békét,

Egyre rövidebb frontvonalakkal

Számol, de számol – nézzük meg bátran:

Minket nem érhet a tűz, mert minket

Máriaüveg véd a nyilaiktól.

FÉRFI

Nem megyek én soha

Tisztelni az istenek helyeit,

Nem adok én bele semmit ebbe a hitbe,

A jósdát, a szent hegyet kerülöm,

És rá se nézek többé,

Ha ez a kusza jóslat

Meg nem leli a rendet.

LÁNY

Ugyan, olyan úgyse lehet.

Aki meghalt, nyugodjon.

Nem is kell mondani. Az nyugszik.

Tehát eltemetik.

ANTIGONÉ (*miután Oidipusz elmegy, sír*)

Jaj, én szegény apám,

ránk fogják ezt a tehetetlen,

Szájalomra se méltó életet,

Amit életnek hívnak a falon belül.

Szó sincs itt arról, hogy családi átok

Rengeti meg a város tereit,

Szó sincs itt arról, hogy Théba miattunk

Szenved, hiszen Théba az átkozott!

Itt Théba átkát veszi magára

Az én családom – és elpusztulunk.

Jaj, én szegény, gúnyolt fivérem!

Te sem meghalni születél ide!

Maradhatsz-e Thébában temetetlen?!

Akit még Théba is kivet magából,

Az tényleg az emberek legalja.

Hát ő nem lesz ilyen.

II. FELVONÁS

I. jelenet

A színen: Nő, Férfi, Lány, Antigoné és Iszméné.

Antigoné és Iszméné siratják fivéreiket

FÉRFI

Az istenek kéklő egére nézek,

És azon gondolkodom,

Hogy egy jól behatárolt szelete alatt

Mért nem működik semmi, de semmi.

Itt Thébában annyifélék vagyunk,

Hogy még jó is kisülhetne belőle –

Száz faj, száz ötlet, százirányú

Cselszövés és munkamorál,

Ugyanannyi, más-más lelkületű alázat,

Gondolhatnánk, egyként tartja a házat,

És összeáll a mindennapi gondban.

De csak ha kriptát építünk,

Tudunk dolgozni összehangoltan.

Amit más népek fognak, s ügyesen

A boldogulásuk érdekében

Kitalálnak, s másutt is hasznosítható,

Azokról nálunk mind leválik a jó,

S ürügy lesz egy újabb gödörre.

A világ sírásói mind-mind thébiai!

Tehetségesek, öntudatosak,

Tekintetünk, akár egy istené.

Temetünk, ha kell, arccal lefelé,

Újratemetünk, temetünk titokban,

Hullák után nyomozunk keleten,

Asztalon tartunk lopott koponyákat,

Folyóba szórunk, lékbe lőkünk,

Kétségbe vonunk és átültetünk,

Megtalálunk, és újra fölavatunk,

ANTIGONÉ
Nekem kötelességem ez.
ISZMÉNÉ
Tehát tudod, milyen veszéllyel játszol.
ANTIGONÉ
Nagyobb veszély itt átkozottan élni.
ISZMÉNÉ
Irtózatot tett ez.
ANTIGONÉ

A bűn irtózatot,
Amit teszel, ha nem adod meg
Testvérednek a végső tisztességet.
ISZMÉNÉ
Szép nővérem, emlékezz, hogy apánk
Milyen megtörtén szenvedett, mikor
Kinyomozta a saját tetteit,
Saját kezével szúrta ki szemét.
Aztán anyánk, aztán a két fiú,
Akiik mozdulatlan fekszenek.
Ketten maradtunk, hát becsüljük
Meg, túlélők, a bűnös életet.
Mert van még egy meszeszerűbb dolog
Az ember fajánál: ez az élet.
Az ember, nélküle, nézd meg, csak halott. *(A holttestekre mutat)*
Király mondta, amit mondott, s hatalmas
Védi, amit mondott, akármilyen
Hiba. Antigoné, nővérem, kedvesem,
A férfiakkal nem tudunk megküzdeni,
Erősebbek, s ha már ők az urak,
A mi dolgunk szót fogadni.
ANTIGONÉ

Ugyan!

Okosabbak vagyunk ezeknél
A vak és vakmerő férfiaknál.
Az ember, ha férfi: előbb-utóbb ilyen halált hal, *(A holttestekre mutat)*
Fém járta át a szívüket.
ISZMÉNÉ
Szót kell fogadnunk. Szót kell nekünk
Fogadnunk. Ha imádkozom, ne hidd, hogy
Nem könyörgök az alvilágiak
Bocsánatáért, mert, igen, bűn, hogy nem temetjük el a holtakat,
Bűn ez, igen. De mi meg nők vagyunk.
ANTIGONÉ *(nagy levegőt vesz)*
Jó, én nem hívlak többet, legyél csak
Most is okos, hogyha akarsz,
Én őt ma el fogom temetni, és ha
Meghalok emiatt, jutalom a halál.
Nekem az alvilágban kell tetszenem.
Ez az egész itt fent... egy hülyeség.
Ha te ezeknek akarsz tetszeni, csináld,
Nem vetlek érte meg.
ISZMÉNÉ

Én semmi rosszat

Nem csinálok az alvilágiak
Ellen – de a város... nincsen erőm
Ellenszegülni a parancsnak.
ANTIGONÉ
Hát én megyek. Istenek óvjanak.
ISZMÉNÉ
Milyen szerencsétlen vagyok! Úgy féltetek!
ANTIGONÉ
Aggódj csak magadért. Helyettem is.
ISZMÉNÉ
De kérlek, ha megteszed: el ne mondd
Senkinek, én ugyanígy titkolom.
ANTIGONÉ
Húgom, állj meg, könyörgök, ne tetézd
A bűnödöt.
ISZMÉNÉ A bűnödöt? Tetézem?
ANTIGONÉ
Milyen ostoba összekacsintás ez
Az istenek háta mögött!
Pont azt akarnám, hogy kérkedj velem,
De hogy titkolsz? Gyáva vagy, gyáva vagy.
Hagyd, hadd csináljam, amit akarok:
Szerinted vakmerőség, szerintem szép halál.

Nem veheted el tőlem ezt soha.
ISZMÉNÉ
Akkor menj csak. De tudd, ha esztelen
Vagy is: szeretteid mindig szeretnek.

Isméné a palotába, Antigoné oldalt távozik

2. jelenet

Nő, Férfi, Lány

KREÓN *(tévében, politikai szónoklat)*
Jó férfiak, államot s embert próbáló vészek
Után az istenek kegyesen engedik
A béke medrében folyani tovább
A nekünk oly drága thébai életet!
Az elbukottak fejről rám szállt
A hatalomnak felelőssége,
És mint rokoné, enyém a trón.
Nagy esélyt kaptunk!

Gödör alattunk,

S bár valamennyi részünk leszédült,
Még most is pörög-forog a mélyben,
Mi már ne nézzük, ki hogyan ér földet.
Jár még a részvét részünkről, így van,
Na de a többi nem a mi dolgunk.
Én sem gyászolok. Nem érhet tetten
Senki a gyászban: dolgom a béke
És a lezárás.

Mindenki itt van,

S mindenki érték.
Polgárok üdve: ez az én üdvöm,
Polgárok testi épsége: célom.
Polgárok sorsa: ez az én sorsom –
És akitől a polgárok félnek,
Attól én félek, tőlem az féljen.

FÉRFI

A mi nyelvünkön beszél ez, világos:
Csak neki van joga ítéletet mondani.

LÁNY

Most jó kezekben lesz a város.

FÉRFI

Hát majd meglátjuk.

LÁNY

De ez a béke, nem?

Süt a Nap, az emberek ünnepelnek,
Ezt akartuk, akartátok ti is!

NŐ

Majd meglátjuk – ennyit tartsunk fenn mindig.

Úgy lesz, ahogy lesz, és jó lesz –

Csak ne legyen máshogy.

KREÓN

Ezért a városért élt Eteoklész,

Ezért a városért halt meg a síkon.

A végtisztesség a legnagyobb lesz,

Amit a város be tud mutatni.

S a vele egy test, egy vér fivére,

Polüneikész most is ellenségünk,

Éltében az volt, s holtában is az,
Mert szövetséget ajánl a rossznak,

Példát mutat az új gonoszoknak,
Aki ma még nem álltak a síkra,

De tán akarnak. Én városszerte

Meghirdetni azt rendelem, hogy őt

Sem eltemetni, se megsiratni

Nem szabad: hagyjuk, hadd gondolkodjon

Halálán is túl ezen a bűnön,
Amit ellenünk követett el. S ki

Megszegi égő tűzű parancsom:

Halállal lakol, ugyanaz járjon

Neki, mint ennek a messze tévedt

Fiúnak: ott fog feküdni ő is

Vele együtt az ég madarainak

Terített asztalán, a földön.

Ébredj, Théba, az átkos időt kiheverted,

A bosszús fellegek így vagy úgy: elenyésznek.

3. jelenet

Őr/Szomszéd érkezik, a színen Kreón

ŐR/SZOMSZÉD

Uram, nem mondanám, hogy a futástól
Pirultam így ki, hiszen nemegyszer
Megálltam, azzal a gondolattal,
Hogy itt se vagyok, s kiszállok ebből
A piszkos ügyből. Tudod, az előbb
Itt hagytam a sörömet, és hiányzik,
De nagyobb baj, hogy... lelkem van,
És a rám bízott ügyet én titokban
Meghányom-vetem magamban, nyelvem
Hegyén forgatom, megzizelem, sőt
Értelmezni is próbálom, így van.

KREÓN *(szórakozottan)*

Sok a beszéd, térj a lényegre.

ŐR/SZOMSZÉD *(mintha nem hallaná)*

Igen, és most is, jöttömben azon
Gondolkodtam, hogy megfordulok, mert
Nincs nekem erre szükségem: itt egy
Életerős, friss uralkodó, kit
Tisztel a város (tisztelek én is!),
Szinte kicsattan még az erőtől,
S félek, a hírre, amit a számból
Fog most hallani, ezt az erőt mind
Bőrömön érzem...

KREÓN *(még mindig szórakozottan, sőt, mintha
kezdené szórakoztatni a mellébeszélés)*

Elég! Végezd a dolgod.

ŐR/SZOMSZÉD

Hogy-hogy-hogy azért aggódom én most,
Nehogy a hírrel köss össze engem.
Dolgomat végzem, nem a hír a nevem.
Engem büntetni nem éppen jogos.

KREÓN

Miféle kertelés ez? Esetlenül köröz

A szó a tény körül. Nem jót hozol,
Ezt már látom.

ŐR/SZOMSZÉD

Félelmetes tett hírt hozni nehéz.

KREÓN

Nem akarsz végre lerakni?

ŐR/SZOMSZÉD

Beszélek én, hogyha nagyon muszáj.

A holttestet, tudod – s hogy ki, azt nem tudom,

A szent szokás szerint homokkal

Hintette meg valaki, s elszókött.

KREÓN

Mit mondasz? Hát akad ilyen vakmerő férfi?

ŐR/SZOMSZÉD

Azt nem tudom. Vagyis... ezek szerint igen.

Nem láttam a helyen ásonyomot,

Száraz, kemény a föld, még kerékcsapák

Se látszanak, semmi árulkodó

Jelet nem hagyott a tettes – csak ennyit,

A borzalmas tettet magát. Tiszta homok

Volt a fiú hideg testére szórva.

Az őr, akinek a feladata

Lett volna éber ott állnia,

Csak reggel vette észre a csodát.

Úgy látszik, volt, aki megadta azt

A halottnak, ami mindenkinek jár...

KREÓN

Hogy mindenkinek?

ŐR/SZOMSZÉD

Jaj, hát nem úgy értem, nem tudom, mit beszélek.

Képzeld, egymásba is belekötöttünk,

Elhangzott néhány durva szó, igen,

Majdnem egymásnak estünk, de bizony

Hogyha verekedés lett volna végül, az

Sem oldja meg a félelmetes rejtélyt.

Meg hát... most gondolkodni kell, ugye?

KREÓN

Majd én gondolkodom, ha végzek veletek.

ŐR/SZOMSZÉD

Velünk? Ne haragudj, de mi közöm ehhez?

Itt ültem a barátaim között *(A többiekre mutat)*,

Nem volt semmi bajom, se felelősségem,

Megkértél, egy szívesség, semmi több,

Fussak oda, csináljam ezt, azt,

És megtettem. Amúgy bármilyen próbát

Kiállunk, ezt is velem üzenték

Meg a fiúk: ha nem hiszel nekünk,

Tegyé a kezünkbe forró vasat,

Vagy hogyha kell, megesküszünk: mi nem,

Mi nem tudunk itt semmiről.

KREÓN

Azt majd kiderítik az istenek.

ŐR/SZOMSZÉD

Ugyan, az istenek...! ...Az istenek! Igen!

Mivel semmi, de semmi

Nem utal emberi erőre, mi is

Az istenek kezére gondolunk.

Lehet, hogy... ők voltak. Hát... vagy valamelyik.

KREÓN

Szót se többet, mert megöllek azonnal!

Milyen parasztlöccsesség ez, hogy egy

Ilyen halottal akár csak egy isten

Is törődne! Talán tisztelik is?

Igen? Aki oszlopcsarnokukat,

Szobraikat jött el felgyújtani?

Az istenek jutalmazták a bűnöst?

Igen? De hát minek beszélek

Ilyen ügyekről egy ostoba őrnek!

ŐR/SZOMSZÉD

Uram, igen, én ostoba vagyok.

NŐ *(oldalba böki Férfi)*

Nahát, nézd meg, milyen bajba került

Ez a szerencsétlen: az se véletlen,

Hogy pont ő lett a királyi inas.

A lépcsőházban nem fialt jól

Az állandó fontoskodás. Ki tudja,

Hogy most meg mit fial. Már ha túléli.

FÉRFI

Na hagyd, tudod, jó vele jobban lenni,

Azelőtt is jó volt, és ezután is jó lesz.

KREÓN

Tudom, vannak kétszínű férfiak,

A győztes és a hatalom mellé állók,

Akik színleg hajtották nyakukat

Az uralmam alá – a bizonyíték,

Tessék, itt van, az első reggelen.

Eddig csak tudtam. Most már mást sem tudok.

Jegyezd meg ezt, veheted eskünek:

Ha te vagy akárki a díszes csapatod

Tagjai közül nem találjátok

Meg azt az engedetlen,

Aki véghezvitte a temetést,

S ide nem hozzatok – mivel az Alvilág

Már lelket vár: hát ti mentek helyette.

ŐR/SZOMSZÉD

Engedsz beszélni, vagy forduljak, s menjek el?

KREÓN

Tűszúrás mindegyik szavad.

ŐR/SZOMSZÉD

Én csak a füled bántom, de a lelked

A tettes miatt fáj, el ne feledd.

KREÓN

Ha fecsegésre születél,

Fáraszd az Alvilágot.

ŐR/SZOMSZÉD

Fecsegésre

Inkább születtem én, mint a parancsodat

Megszegni.

KREÓN

De pénzért csak megteszed,

Ha úgy adódik, igaz? Vagy talán

Már meg is tetted? Tehát:

Ha nem kerítitek elő a tettet,

Te vagy a tettes, s okod: a kapzsiság.

(A palotába megy)

ÓR/SZOMSZÉD

A legcélszerűbb volna tényleg ezt
A vétkest megtalálni – persze
Az sem kevésbé célszerű, ha elfutok.
(Oldalt távozik)

A lány büszkén, csillogó szemmel a szülők elé áll, és elmondja végig a
nagymonológot, amit tanul. Azok unják
Ór/Szomszéd hozza Antigonét

NŐ

Mi ez?

LÁNY

A boldogtalan Oidipusz lánya.

FÉRFI

Jaj, hát mit tettél, te szegény kislány,
Csak nem te szegted meg a törvényeket,
Hogy így hoznak, mint egy bűnözőt?

NŐ

Ó, istenek, milyen koszos ujjak

Érik ezt a rózsaszínű bőrt.

LÁNY

Tényleg, most mi van?

ÓR/SZOMSZÉD

Íme, itt a lány. Ez volt a tettes.

A sírnál fogtuk, amikor visszament.

Hol van Kreón?

KREÓN (jön)

Mi ez? Mi folyik itt?

ÓR/SZOMSZÉD

Uram, az ember

Ne esküdjön soha – az élet cáfolat!
Nemrég úgy terveztem, menekülök,
Nehogy, mint egy bűnözőt, elveszejts.
Magam is meglepődöm, hogy itt állok,
De hát itt a helyem, a küldetést,
Íme, teljesítettem: kiadom
Azt, akit égen-földön keresel.
A lányt akkor fogtam el, amikor
A sírt rendezgette nagy komoran,
Dúdolt közben fájdalmas arccal,
Messze révedt, körbe se nézett, odaléptem,
És már meg is volt a válasz az összes
Kérdésre: a tiédre, az övére.

És... az enyémre is. Szabad vagyok

Tehát, itt se vagyok már.

KREÓN

Annyit látok: hozod. De hogyan és hol

Találtad őt?

ÓR/SZOMSZÉD

Most mondtam el. A férfit

Ez szórta meg homokkal. Ég veled.

KREÓN

Nem-nem, állj! Ez igaz? Nincs tévedés?

ÓR/SZOMSZÉD

A saját két szememmel láttam,

Ahogy eltemeti, ez sem elég?

KREÓN

Az előbb még azt mondtad, nem tudod,

Ki volt, most meg, hogy láttad. Na ne már.

Tudod, ki ez? A fiam jegyese,

Hercegnő, a nagy király idősebbik lánya.

ÓR/SZOMSZÉD

Tudom... de félreértesz, csak hagyd, hogy magam

Vigyem a szót, ne szakíts félbe.

Kétszer temette el.

KREÓN

Kétszer. Azt se tudod,

Hogy mit hazudj, igaz? Gyere ide, kislányom.

ÓR/SZOMSZÉD

Várj, várj, megint... jaj, uram, kérlek,

Hagyd, hogy elmondjam.

KREÓN

Nem, ne mondd el:

Foglalj össze.

ÓR/SZOMSZÉD

Kemény szavadtól

Megrémülve kotródtam innen el,
És társaimmal mentünk a hulla
Helyéhez, hogy róla a port
Lesöpörjük. Megtettük, és mivel
Óriási szél támadt, s a szemünk
Megtelt homokkal, gondoltuk, kívárvuk
A szélcsendet, s egy sziklához leültünk.

Mikor elült a fürgeteg, magában
Álló nóalakat láttunk a holttest mellett.

Kezébe új homokot markolt,

Magasra tartotta a díszes korsót,

Hármas áldozattal vette körül

A testet, ahogy a hagyomány rendeli.

Mintha nem is ezen a szép világon

Lett volna, egészen közelre engedett

Minket, nem hallotta meg lépteinket,

S amikor lefogtuk, meg sem lepődött,

Fejét felszegté, szavamra: ijesztő

Volt és elszánt... Olyan volt,

Mint aki, ha kell, gyönyörű nemes vad,

Kimért, királyi, szépséges, finom –

De ha akar: szutykos, visszataszító,

Mocskos szájú és bárdolatlan...

NŐ (szomorúan)

Fegyelmezzé magát. Ő egy királynő.

ÓR/SZOMSZÉD

Semmit sem tagadott, szemében

Egyszerre volt beletörődés,

Egyszerre az, hogy fölfal, ha akar.

De nem akart. Jött, és... nézd a szemét...

Neked is maradt némi gyűlölet.

KREÓN (Antigonéhez)

És te csak állsz, lehajtod a fejed,

Aláírod, hogy megtetted? Nem is cáfolod?

ANTIGONÉ

Aláírom, s tagadni nem fogom soha.

KREÓN (az Őrhöz)

Te meg hordd el magad, a vád alól

Felmentve vagy, te rettenetes ember.

Ór/Szomszéd hátrálva el

(Antigonéhez)

Te meg beszélj. Tudtad-e, hogy

Amit tettél, megtiltottam előtte?

ANTIGONÉ

Tudta boldog, tudta boldogtalan,

Úton-útfélen hirdették.

KREÓN

De mégis

Megszegté a parancsot.

ANTIGONÉ

Nem, követtem.

A Zeusét. Ez nem a legnagyobb bűn.

KREÓN

Szemtelen vagy, nem ismerlek rád.

ANTIGONÉ

Inkább gyáva voltam az ő parancsukat

Megszegni – én ahhoz senki vagyok.

Az nem tegnap vagy ma lépett életbe,

Nincsen halandó, ki nem ismeri,

Nincsen halandó, aki tudná, hogy mióta

Áll – de áll. Te is ismered.

KREÓN

Ha logikát

Találok is a szavaidban, az értéktelen,

Mert átmossa a megszállottság. Látod magad?

ANTIGONÉ

Látnak az istenek – olyan erővel

Küzdök a rendelésükért, akár te

A városért. Ők lássanak. Ne te.

KREÓN

Nem félsz, hogy meghalsz?

ANTIGONÉ

Fagyott mosoly – sírás előjele.

LÁNY

Igen, már sír is.

NŐ

Jaj, hát menj vissza, lányom!

KREÓN (*Iszménéhez*)

Lássam, te kígyó, ahogy becsúsztal

Az én házamba, csúsznak-e belőled

Bátor mondatok most, hogy már lefüleltem

Az összeesküvést. Esküdj az égre,

Játsszuk el, hogy még jelent ez bármit:

Esküdj az égre, s úgy válaszolj.

Rész vettél-e a temetésen?

ISZMÉNÉ

Részt vettem, Kreón. A büntetésem

Ugyanaz, mint az övé.

KREÓN (*a családhoz*)

Figyeltétek? Meg sem lepődött.

Tudott ez róla! Tudtam, hogy tudott.

ISZMÉNÉ

Mondtam, hogy ott voltam. Vállalok mindent.

ANTIGONÉ

Csak hogy nincs jogod vállalni semmit.

Nem voltál ott, nem közösködünk.

ISZMÉNÉ

De most, hogy te bajba kerültél,

Jogom van veled szenvedni.

ANTIGONÉ

Nincsen.

Hogy ki temetett: látta az alvilág,

S aki csak szóban testvérem nekem,

Nem kell.

ISZMÉNÉ

Nem teheted, együtt halni jogom

Van akárkivel, akit kinéztem.

Együtt leszünk, négyen, mint jó testvérek.

Őket is kiengesztelem.

ANTIGONÉ

De engem

Nem tudsz. Nincsen közös halál.

ISZMÉNÉ

És nélküled maradjak, egyedül?

ANTIGONÉ

Mentsd meg az életed. Nem leszek én irigy.

Az életet választottad, vigyed.

Én a halottaimnak tartozom,

És te nekünk nagyon életségű vagy

KREÓN

Megőrültek. Az egyik csak ebben a percben,

A másik örült, amióta él.

ISZMÉNÉ

Ne várd, király, hogy akit ez a sors ér,

Mindig tiszta maradjon a fejében.

KREÓN

Elvesztetted Antigonét. És mégis

Vele halnál – normális dolog ez?

ISZMÉNÉ

Magányos életem maradna nélküle.

KREÓN

Rá már nem kell hivatkozni. Ő nincsen.

ISZMÉNÉ

Megölnéd a fiad menyasszonyát?

KREÓN

Csinos fiú, talál majd másikat.

ISZMÉNÉ

Haimón, ha hallanád! Így gyaláz az apád.

KREÓN

Az én fiam nem vegyül a gonosszal.

A kettejük frigyét az alvilág oldozza el.

ISZMÉNÉ

Minden mozdulatodban látszik a döntés.

KREÓN

Örülök, hogy így látod. Mert igaz.

Döntöttem. Menjetek.

A két lány ki

NŐ

Kreón, királyom, meg kell halniuk?

Biztos, hogy meg kell halniuk?

KREÓN

Az ártatlan élve marad, ne félj.

NŐ

Milyen halálra szántad a másikat?

KREÓN

Ember nem járta pusztaságba vitetem,

Nem bántom, az nem az én műfajom.

Szirtodúba kerül, s lesz annyi étel

Mellette, hogy Théba falaira

Egy királylány halálának árnyéka

Nem vetül.

NŐ

És majd meghal!

KREÓN

Előbb-utóbb, mint mindenki, igen.

Inkább előbb.

FÉRFI

Lehet, hogy vége lesz a zűrzavarnak?

KREÓN

Ez a feladatomban.

FÉRFI

Végül is ezt csinálod.

LÁNY

Ugye mondtam,

Hogy jó kezekbe...

FÉRFI

Haimón érkezik.

LÁNY

Talán hallotta már, mit tett Antigoné,

S az eljátszott szerelmet

Siratja ő is?

Haimón be

KREÓN (*Haimónhoz*)

Fiam, még mielőtt bármit is mondanál,

Kérlek, hogy számolj háromig, apáddal

Beszélsz. Választottadra

Kemény ítéletet mértem – de tudd:

Nem halálos az az ítélet, ezenfelül

Van-e bármi, amit még tehetek,

Hogy hú fiam maradj?

A család lélegzet-visszafojtva várja, mit szól

HAIMÓN Amit kérdeztem volna, elmondtad:

Amit sajnálok benne, elfogadom,

A lényeg, hogy a lány élve marad.

Megpróbállak még meggyőzni nyugodtan,

De férfiként túróm az életet,

S ha nem hatnak az érveim, legyen.

Egy-életemben te vagy az apám.

Nincsen szerelem, ami többet érne.

NŐ

Na, legalább ez rendben van.

KREÓN

Másodszorra lettél fiam most, fiam.

Amióta áll a világ, azért

Imádkoznak méltán a férfiak,

Hogy ilyen fiút kapjanak a sorstól,

Engedelmes, derék gyerek vagy.

Ne is add el a józanságodat

Soha széttett lábakért, vésd eszedbe.

Ennek még ölelése is fagyot lehel,

Rossz asszonnyal osztottad volna meg

Az ágyadat – nem volt neki elég

Az a jövő, ami melletted várta:

Többet akart. Az a nő, aki a fejében

Forgatja a parancsokat, egészen

Addig, amíg fogást talál (vagy vél találni)

Rajta, férfit játszik. Nincs erre szükség.

A fejetlenségnél nincs nagyobb veszély,

A város rendjét meg kell védeni.

Hogy asszonykéz vegye magához
A rendet, és játsszon vele: soha!
Asszony rabjai nem leszünk, ugye?
FÉRFI
Lehet persze, hogy már öregszem, fáradok,
De nekem tetszik az, amit mond a király.
NŐ
Na, csak hallgass.
HAIMÓN

Atyám, az emberész az isten
Kegye, s ha van: nagyobb ajándék
Nem is kell, és tudom, hogy egyetértesz.
Bízom benne, hogy tudok az eszedre
Hatni – hisz a szíved, tudom, nehéz
Terhet vett magára az ítélettel.
KREÓN

Na, halljam, hogy beszélsz.
Ha van ember, kitől tanácsot fogadok,
Tudd meg, Haimón: te vagy az egyedül.
HAIMÓN
Felmerülhet másban is gondolat,
Ami némileg eltér a tiédétől.
KREÓN

Nem kétlem: minden gondolat, ami a város
Épülésére van: gondolatom.
HAIMÓN

Nekem talán... többet engedett látni
A sors ezekben a gondolatokból,
Engem nem ismer annyira a nép,
Így hát hallom, miféle szóbeszéd...
KREÓN
Ó, azt meghallgatom. Mindenkit szeretek.
De nem hallottam semmit.
HAIMÓN

Nem csoda,
Mert tőled fél a nép.
KREÓN

Érdekesen
Beszélsz.
HAIMÓN

A városi homályban
Másik élet él, tőled idegen,
Amihez neked nincs közöd.
KREÓN

Nocsak,
Nem lehet, hogy a fiatalok láza...?
HAIMÓN
Nem csacsogok, ha erre gondolsz.
A város már jó előre siratja
Ezt a lányt, akiről azt mondják, hogy a legjobb
A legjobb testvérek között, hiszen
A saját testvérét temette el,
Nem hagyta, hogy fölfalják a kutyák.
És nemsokára megtörik a némaságot,
Érzem, nagyon érzem a városon,
Hogy bár hallgat, nem hallgathat örökké.
KREÓN

Készül a lázadás, jó, hogy elmondtad.
HAIMÓN
Apám, kísérjen a szerencse, míg élsz,
Ennél nincs fontosabb ügyem nekem.
A fiú az apa boldogságában
Nyer boldogságot, és ez kölcsönös.
Csakhogy... ne feszíts húrt tiszta férfierővel,
Legalább hallgass meg más véleményt,
És ha *azzal együtt* döntesz *hajszára*
Ugyanígy, már nem érhet semmi vád.
NŐ

Uram király, mindketten jól beszéltek,
De amit ő mond, abban benne vagy
Te is. Kérlek, hallgass meg valakit.
KREÓN (*hosszan vár*)
Na, majd pont egy ilyen kis taknyos
Véleményére leszünk így öreg korunkra
Kíváncsiak!
HAIMÓN

Dehogy, ne légy kíváncsi

Semmire, ami helytelen, apám!
KREÓN
A rendbontók mellett vagy, kisfiam?
HAIMÓN
A rendbontók mellé nem állok.
KREÓN
A rendbontó nőtényt támogatód?
HAIMÓN
Nem rendbontó a lány Théba szerint.
KREÓN
Tán Théba dönt Théba sorsa felől?
HAIMÓN
Ez éretlen beszéd, édesapám.
KREÓN
Hát te vagy a király, vagy én vagyok?
HAIMÓN
Ha így látod, egy pusztaságon ülsz.
Milyen érzés? Nem unalmas, apám?
KREÓN
Nincsen kétségem, a nőt szereted.
HAIMÓN
Akkor te nő vagy, mert téged szeretlek.
KREÓN

Férfi vagy,

S olyan büszke vagy rá, hogy férfi vagy:
Akkor tehát: perbe is szállsz velem?
HAIMÓN
Már fogalmad sincs, mit csinálsz,
S amit csinálsz, az merő jogtalanság.
KREÓN
A tekintélyemet óvom, fiam.
HAIMÓN
Az istenek tekintélyét lerontod.
KREÓN

Gyalázatos! Behálózott a nő!
HAIMÓN
Inkább, mint hogy gonoszok hálójába jussak.
KREÓN
Nincs is szavad, ami nem az övé.
HAIMÓN
Nincs is szavad, ami nem zsarnoké.
Pedig tudd meg: ezzel együtt szeretlek.
KREÓN

Ne hízelegj, asszony bolondja, te!
HAIMÓN
Attól félek, megőrültél, apám.
KREÓN
Úgysem éred el, hogy élve maradjon.
HAIMÓN
Úgysem éred el, hogy egyedül haljon.
KREÓN
Zsarolsz vagy fenyegetsz? Megölnél?
HAIMÓN
Meghalsz te magad is, ha megtudod,
Mire gondoltam, egyetlen apám.
KREÓN

Akkor most jól figyelj. Nem sokáig örül,
Aki engem gyaláz büntetlenül,
Mert nincs büntetlenség, azt befejeztük.
Hozzák ide azt a nőt hamar,
Egy füst alatt intézzük el a dolgot:
Itt fojtom meg, a saját kezeimmel.
A város a bűntől megszabadul,
S befejezem a fiam nevelését.
HAIMÓN

Nehogy azt hidd, hogy a szemem előtt
Fog meghalni, nem vagy olyan ügyes.
Fiad helyett keress barátokat,
Keress öntudatlan kis molyokat,
Hízalgöket, akik nem is szeretnek,
Keress látók helyett a vakokat,
Aki nem ismertek szeretett apaként,
Elfogadják és tisztelik a semmit,
Ami belőled megmaradt.
Jól van, nem látsz többet soha. (*El*)
FÉRFI
Nagyon vad indulat vitte el őt, király,

Te is tudod, meg én is, hogy ez
Az ő korában veszélyes lehet.
KREÓN
Leül a palota elé a porba,
Követ rugdos, aztán lenyugszik,
Ezek a gyerekek mind ilyenek.
Megjegyzem, hogy így szeretni valók.
De a büntetését ő sem kerüli el,
Nem így akartam, jaj, kár az egészért.
Nagyon nem így akartam. (El)

5. jelenet

Nő, Férfi, Lány

FÉRFI

Boldogok, akiknek nincsen semmi bajuk,
Boldogok, mert nyomukban sincs az élet,
Boldogok, és ennek jegyében élnek,
Valami boldog országban talán,
Ahol Isten a tiszta égre gondol.
Itt ő is csak gyakorolja a rosszat,
És a fiú, aki tudatlanul
Felnő: minden úton szakadékot talál,
És az ősi perekbe: beleáll.
NŐ
Megint messze jár a jó reménység,
S megint megmutatta magát előtte.

Antigoné jön

ANTIGONÉ

Nézzetek meg engem, hazám polgárai,
Hogyan indulok utolsó utamra,
Nézzétek, ahogy nézem a Napot
Most és utoljára, milyen a látvány?
Nászdalet ígértetek, és most gyászdalet se jár?

Férfi bekapcsolja a rádiót

Hallottam egy nimfáról? istennőről?
Én sem tudom – kit egy kőszikla
Nőtt körbe, nem tudom, miért,
Hó és eső veri, ő maga is megolvad,
Szempillái alól a könny patakzik,
És folyik a nyakán.

A sors azt akarta, olyan legyenek,
Mint az a lány.

NŐ

Boldog lehetsz, hogy az elmúlásban
Isteni sorsból vehetsz részeket.

ANTIGONÉ

Jaj, hát gúnyoltok is...
Várd meg, könyörgöm, hogy várd meg, te asszony,
Aki anyám pillantását idézed,
Mert amióta meghalt ő: te féltesz
Leginkább a föld veszélyeitől,
Várd meg, könyörgöm, várd meg, hogy elveszek,
S csak aztán gúnyolódj.
Összezárt már mögöttem ez az élet!

KREÓN (*visszajön*)

Ennek mi dolga van itt még?
Ahogy parancsoltam, beboltozott
Barlangjába menjen, és eméssze el a magány.
Haljon meg vagy éljen, nekem oly mindegy:
Vérbűnt én nem veszek magamra,
De a fény sem éri, ha rajtam múlik.

LÁNY

Jaj, ez a mondat
Már a halált jelenti.

KREÓN

Nem hitegetlek, az ő sorsa nem más,
Mint ez.

NŐ Egy lány.

KREÓN

De rá van írva

Már a halál: ha túlélne is, megjelölte

Őt örökre.

ANTIGONÉ

Egyszer majd te leszel, Kreón,
Akinek bőrét a halál
Lemoshatatlan festéke fogja meg,
S azt veszed észre, hogy te magad: élsz.
Gondolj akkor arra, hogy egy királylány
Az alvilágban a homlokán
Az élet jeleivel ünnepel.
(El)

6. jelenet

Kreón, Nő, Férfi, Lány.

Jön Teiresziasz, egy gyermek vezeti

TEIRESZIASZ

Egy szempár lát kettőnk helyett, a vaknak
Szolgálja szabja meg az útirányt.

KREÓN

Mi hír veled, én drága jósom?

TEIRESZIASZ

Elmondom én, csak aztán megbecsüld.

KREÓN

Talán nem hallgattam rád eddig is?

TEIRESZIASZ

Ha hallgattál, ennek köszönheted sikereid.

KREÓN

Jó, ezt elismerem, úgy is, hogy megszenvedtem érte.

TEIRESZIASZ

Most is legyél eszednél, mert pengeélen állsz.

KREÓN

Mi a baj? Meglepsz. Hideg fut a hátamon.

TEIRESZIASZ

Várva az ég új híreit

Ültem a megszokott madárleső helyen.

Órült madárvijjogásra riadtam,

Ez a gyermek azt mondta, a tűz sem ég,

Még csak parázs se szív előlünk levegőt.

Szerinted mit jelent, ha

A város áldozati helyein

A tűz nem fogadja az isteneknek

Fölaajánlott áldozatot? Sehogy se jó ez így.

Tudd meg, Kreón, a város ezt a bajt

Miattad szenvedni.

És most gondolkodj: ember vagy te is.

Olyan ember pedig, aki nem tévedett,

Nem született a földre.

Jó hírt hoztam végül is: van esélyed

Jóvátenni eszeveszett hibád!

A holtat hagyj nyugodni, már ne bántsá,

Aki meghalt, minek megölni még?

Nem kell csapkodni, bármilyen jólesik.

KREÓN

Te vén majom, te is célba veszel

A mesterségeddel? Hogyne, a jósnak

Különleges játéka, hogy megzavarja

A fontos ügyeket! A jövő papja

Vagy – és mi van, ha most azt mondom én:

A te hited nem hit, és a te céloed

Csak ugyanaz, mint itt az összes

Óbégátónak: hogy temessük el,

Temessük el, temessük el a gyereket!

Komolyan mondom, hogy amekkora

Temetési kedv van a bizalmasaim

Között, azzal el lehetne kaparni

Egész Thébát. De tudod mit, unom!

Felőlem már maga Zeusz leszállhat

A hegyéről ide,

Azzal nyitnék: nem, nem, nem temetünk.

Elég! Ja, és a másik. Tudod, te öreg,

Nagyon hatalmas emberek hullottak

Már el rettentő csúfosan abból

A fajtából, akik rossz szándékaikat

Szép szavakkal vezetgetik elő.

TEIRESZIASZ

Kihez forduljak akkor?

Csak te járhatsz el a város ügyében.

Ugyanolyan vész ez, mint annak idején
A Szfinx őrülete.

KREÓN

Ne gyere most nekem

Oidipusszal, s hogy a régi király

Így volt jó, úgy volt jó – hisz magam is

Dicsérem, ahol érem. De más ne dicsérje.

Főleg úgy ne, hogy példának emel

Egy száműzöttet – élém: a király elé!

TEIRESZIASZ

A jóslatom szerint lettél király.

A jóslatom szerint leszel földönfutó.

KREÓN

A jóslat nem állhat rossz oldalon.

TEIRESZIASZ

Egyetértünk. Akkor hát kényszerítesz,

Hogy a titkomat fölfedjem előtted.

KREÓN

Na, hát ne kímélj, de hasznot érte ne várj,

Mert a szavad értéktelen.

TEIRESZIASZ

Jól van, fiam. Tehát figyelj arra a szóra,

Aminek ára nincsen – s ha van: szörnyű magas.

A Napnak szekere még szinte meg se szokja

A mai ív csapáit, a te házad ablakán

Hűvös, halotti szél szökik be, átfut

A belső tereken, csiklandozza a csöndet,

Fekete port hagy az asztalokon,

És mielőtt az utcára kiröppen,

Elbúcsúzik a nyugodalmas csöndtől,

Mert azt jajveszékelés töri meg.

Te értetlenül állsz, vádolva magad,

Szeretteid mind sápadtan zokognak,

Barátaid, már akik megmaradtak,

Sajnáltnak, és többé nem irigyelnek.

Reszkess, makacs király, fiad meghal.

Ez a legnagyobb büntetés. Hagylak.

(A fiúhoz) Szép gyermekem, vezess haza,

Ez meg dühöngjön egymagában,

Amíg dühönghet: nemsokára

Úgyis hozzászokik a csöndesebb beszédhez.

Teiresziaszt a gyermek elvezeti

NŐ

Elment, uram, a jóslat

Nyomot hagy a földön, és sistereg.

Nem fordult még elő olyan eset,

Hogy tévedett volna, nem félsz, uram?

KREÓN

Nem enged könnyen az ember, már csak ilyen,

Igen, néha makacsul ellenállni...

Az a könnyebbik út. Itt az eszem:

Azt mondja, nincs baj – s itt a szívem:

A torkomban dobog.

FÉRFI

Most légy okos,

Kreón, erős király, te komoly ember.

KREÓN

Jól van: mit tegyek? Mondjátok hamar!

FÉRFI

Na, aztán akkor sokat érünk.

A végén még örülhetünk, ha élve

Megússzuk, hogy volt véleményünk.

KREÓN

Nincsen erőm most semmire.

Bármit mondtok, azonnal megteszem!

NŐ

Engedd ki az élt a sziklasírból,

S a halottat bocsásd a sírba le.

KREÓN

Úgy gondold? Tényleg ezt kéne tennem?

NŐ

Még hozzá azonnal. Vigyázz,

Az istenek bosszúja istenien gyors.

KREÓN

De hát ha mindenem ellenkezik!

NŐ

Akkor hibás benned az életöszön.

FÉRFI

A halált hívtad ki kockázni, te király!

NŐ

És nem szokott az nagyon veszteni.

KREÓN

Nem mondom, hogy döntöttem, de...

FÉRFI

De hát ne dönts! Nincsen erre idő!

Csak indulj el, és majd útközben meglesz

Az a döntés! Jaj, királyok! Ti, a

Döntések szerelmesei!

KREÓN *(tétován, de egyre keményebben)*

A végzet

Ellen én sem harcolhatok...

Aki él és mozog, baltát ragadjon:

Az elhatározásom most megváltozott,

És rohanjunk a döntésem után,

Fogjuk le hatályát, amíg lehet.

Amit magam kötöttem, odozom,

Megvédem az isteni törvényt

A saját ítéletem ellenében.

Kreón szolgálival együtt távozik

FÉRFI

Kérek valakit a nagy istenek közül,

Akinek van még miránk ideje,

Van ereje és gyomra hozzánk,

Jöjjön ide, ahol megtapadt ez az ország,

És sújtson minket tevékeny tisztasággal.

Hordassa el velünk

A föld szemetét, a saját szemetünket,

Szóljon a rendrakásról a hátralévő élet,

Menjenek rá nagyszerű nemzedékek,

Kérem azért ezt a kegyelmetes istent,

Nézzen körül a földön,

És ítéljen: ér-e bármit, ha rájöttünk a rosszra,

Megérdemlünk-e csak egy perc haladékat,

Hogy tisztára mossuk magunkat –

Vagy jöjjön az az isteni fűrésztés,

Az, amitől annyira rettegünk.

7. jelenet

Nő, Férfi, Lány

HÍRNÖK *(jön)*

Szavamra, nagyon furcsa ez a világ!

Néhány órája még ha eszembe jutott

Kreón, az ő tartása és fegyelme,

A járása akár, s az a nemes vér,

Amit kapott, és most benne folyik,

És amit átfolyat egy újabb nemzedékre,

Azt gondoltam, micsoda senki

Egy hírnök, nem is ember, csak szerepkör,

S ha szemembe villant holmi jövő,

Azt gondoltam: majd egyre öregebben

Egyre vaszkosabb híreket viszek,

Egyre több fáradsággal az egyik

Nemesembertől a másik fülébe,

S ha egy nap letelik az életem,

Egy pillanatnyi zavart okozok,

Semmi többet, a hírek piacán,

Fejem mellett egy új szabású csizma

Áll meg, a hírt kezemből kicsavarják,

Továbbviszik, és a történelem

Motorja újra felzúg, ennyi csak.

És most azt gondolom, ez a Kreón

Lehet király és lehet gazdag ember,
Nincs a földön ónála nyomorultabb.
FÉRFI
Milyen rossz hírt hozol megint a királyunkról?
HÍRNÖK
Megg halt a fiú.
NŐ

Kit öltek meg már megint?

HÍRNÖK
Haimón az áldozat.
FÉRFI
Hát az öreg jós...
NŐ

Most sem tévedett.

HÍRNÖK
Kreónt kísértem a házatokból,
Egyből siettünk a barlangsrába,
De már távolról rettentő jajsztót
Hallottunk. Kreón futott, ahogy csak
Bírt, s a bejárat előtt parancsot
Adott: görgessük félre a követ,
És álljunk őrt. A barlangban szörnyű
Látvány tárult a szemünk elé: a
Királylány nyakán hurok feszült, már
Végsőit rúgta, és szigorúan
Tartotta testét a menyasszonyi fátyol,
Amit kötélle sodort össze.
Antigoné lábát ölelte száraz szemekkel
Haimón, és átkozódott. Amikor
Észrevette, hogy az apja nézi,
Felé fordult, s a tekintetéből
Fekete fények villantak: egyből
Megragadta a kardját, megindult
Apja felé, és lendült a karja.
Kreón ügyesen oldalra lépett,
És térdre esett a fia előtt (mi
Elfordultunk, hogy ne lássuk Théba
Urát a méltatlan helyzetben),
De Haimón mégse csapott le végül:
Leköpte apját, és hátrafordult.
Kreón lehajtott fejjel kérlelte
Tovább, de Haimón nem szólt, csak
Állt neki háttal, állt szörnyű némán
A lány élettelen teste mellett,
S hirtelen elvágódott a porban.
Odarohantuk, s világos lett, hogy mit tett,
Amíg nem láttuk kezeit: kardja
Élével megbontotta a nyakán
Duzzadó ereket, s állt, amíg bírta.
Amíg kivérzett, Kreón mellette
Guggolt szótlanul, végül a szolgák
Levagták onnan a lányt, és Haimón
Mellé fektették.

NŐ
Jaj, istenek, hát ennyi elég lesz?
FÉRFI

Szavaim sincsenek.
HÍRNÖK

Látom, jön már a
Király, hozza a fiát.

Kreón jön, Haimónnal és a többi halottal

LÁNY
Legnagyobb öröme volt ez a fiú,
És most bűnjele lett.
KREÓN *(fásult hangon, józanul)*

Döntök a sürgős államügyekben.
Hozzátok mindet, és nekilátok.
Elbíbelődök velük, majd én is
Megyek dolgomra.
NŐ

Látod, hogy későn

Ismerted fel a jót, te nagy király.

KREÓN
Dönteni, dönteni, dönteni kellett.
Most is dönteni kell: a sürgős,
Halaszthatatlan és haladékos
Nem tűrő ügyek jöjjenek az ölembe.
Aztán megyek a dolgomra én is.

FÉRFI
Előttünk mért nem mutatsz te könnyet?
Hisz tudsz te sírni, nem igaz, Kreón?

KREÓN
Jöjjön a legnagyobb problémák java,
Kérem a szolgálát, hozzák a fontos
Intézendőket, intézem őket.

NŐ
Ne kérj te semmi, mert ami meg van írva,
Halandó ember el nem kerülheti.
Odakerülnek azok az ügyek,
Ha meg van írva, hát maguktól is.

FÉRFI
Szóval hol vannak azok a könnyek?

KREÓN
Amit belátnom kellett, beláttam.
De tífélétek nincs egyéb dolgom,
Ki kell állnom még ezt a büntetést,
Végig kell állnom minden ünnepet,
Akkor is, hogyha bukásom az ünnep.
Igazságosan intézek mindent,
Amit még lehet, aztán elmegyek,
Egyéb dolgom úgyszincs.

ISZMÉNÉ *(bejön, körülnéz)*
Talán csak véletlen, hogy megmaradtam.
Kétlem szinte, hogy vér szerinti
Lánya volnék Oidipusz királynak.
Amit családómnak ismertem,
A föld zsákmánya lett: halott család.
Ez a családom? Van itt más család?

NŐ
Gyere csak ide, kislányom, itt egy
Anyai váll, az egyik vállamnál
Szabad a sírás. Legközelebb már
Úgyse te sírsz majd – másik családot
Választ a fátum. Ugyanúgy meg fog
Viselni minket, ugyanúgy fogjuk
Túlélni azt is.

LÁNY *(a függőnyénél)*
Ijesztő az utca, fogalmam sincs, hogy
Vihar utáni, újabb vihar előtti csönd ez –
Vagy éppen ez maga a zűrzavar.
(Körülnéz a holttestek között)

Vagy éppen ez a rend?
Ezt szokjam meg mint rendet?

FÉRFI
A pusztulás most is győztesként véste
A nevét egy újabb városkapunkra.
Nem lesz lassan hely az újabb borzalmak
Jeleinek. De megvan a válasz:
Fiatalok! Ti építsetek új kapukat,
Hogy ha a már átkozottak vagyunk:
Legyünk méltók az átokra legalább.